ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ, 1841.] [ΑΡΙΘ. 56.

Ο ΞΙΦΙΑΣ.

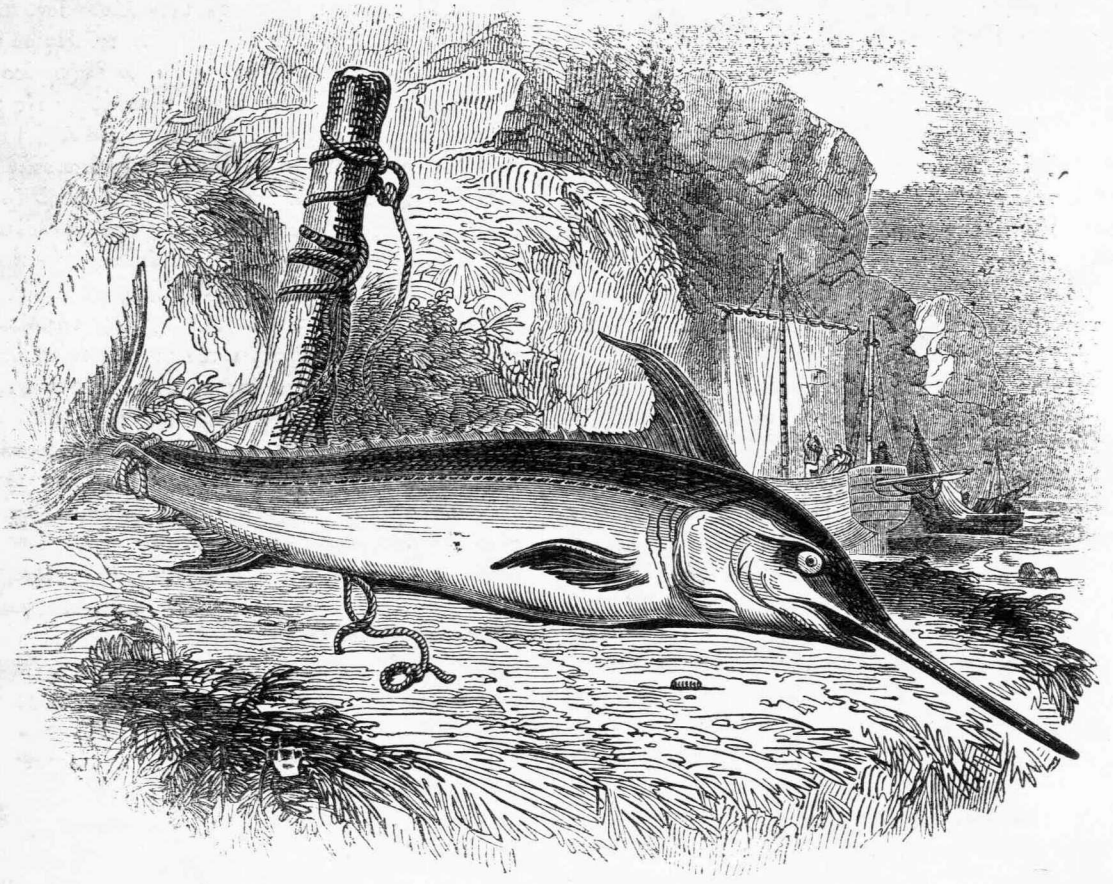

Ὅλα σχεδὸν τὰ ἔθνη ὀνομάζουσι Ξιφίαν τὸν ἰχθὺν τοῦτον διὰ τὸ μακρὸν ὀστῶδες ῥύγχος του. Γενικοὶ αὐτοῦ χαρακτῆρες, παρὰ τὸ ξιφοειδὲς ῥύγχος, εἶναι ἡ ἔλλειψις ὀδόντων, καὶ τὸ στρογγύλον καὶ ἀλεπίδωτον τοῦ σώματος. Τὰ δύο κυριώτερα εἴδη εἶναι,—ὁ κοινὸς ξιφίας, καὶ ὁ πλατύπτερος ξιφίας. Ὁ κοινὸς θεωρεῖται μὲν ὡς γέννημα τῆς Μεσογείου, ἀλλὰ κάποτε πλανᾶται εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν, καὶ φαίνεται ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν καθ' ὅλην τὴν παραλίαν τῆς Εὐρώπης μέχρι τῆς Βαλτικῆς, ὡς καὶ καθ' ὅλην τὴν Ἀφρικανὴν παραλίαν μέχρι τοῦ Ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἐλπίδος. Ἔχει δὲ μακρὸν καὶ στρογγύλον σῶμα, μέγιστον πλησίον τῆς κεφαλῆς, βαθμηδὸν δὲ ὀξυνόμενον πρὸς τὴν οὐράν. Τὸ γενικὸν χρῶμα εἶναι μελάγχροινον, κλίνον εἰς ἀργυροειδὲς λευκὸν ἐπὶ τῶν πλευρῶν καὶ τοῦ ὑπογαστρίου Κάποτε γίνεται μέγιστος ὁ ἰχθὺς οὗτος, ἀποκτῶν ἕως εἴκοσι ποδῶν μῆκος. Ἀναφέρεται εἷς, τοῦ ὁποίου ἡ κεφαλὴ μόνη ἐζύγιζε τριάκοντα ὀκάδας, τὸ δὲ ῥύγχος εἶχε τριῶν ποδῶν μῆκος.

Ὁ ξιφίας εἶναι δραστηριώτατος καὶ ἀδηφάγος. Τρώγει δὲ ἰχθῦς τῶν μικροτέρων εἰδῶν, τοὺς ὁποίους διατρυπᾷ καὶ φονεύει μὲ τὸ ξίφος του. Λέγεται ὅτι τρέφει ἰδιαιτέραν ἔχθραν κατὰ τοῦ θύννου, ὅστις ὁπόταν ἴδῃ αὐτὸν τρομάζει ἐπίσης, καθὼς τὸ πρόβατον εἰς τὴν θέαν τοῦ λύκου.

Μεγάλως ὑπολήπτονται τὸν ἰχθὺν τοῦτον οἱ Σικελιῶται, πληρόνοντες δι' αὐτὸν οἱανδήποτε τιμὴν ὅταν ἦναι ὁ καιρός του, τουτέστιν ἀπὸ Μαΐου μέχρι Αὐγου

στου. Κατακόπτοντες δὲ ἁλατίζουν αὐτὸν διὰ μέλλουσαν χρῆσιν. Τοῦτο κατ' ἐξοχὴν ἐγίνετο ἀρχαίως εἰς πόλιν ἐν τῷ Ταραντίνῳ Κόλπῳ, τοὺς Θουρίους, ὅθεν καὶ ὁ ἰχθὺς ὠνομάσθη τόμος Θουρῖνος. Ὁ Στράβων μᾶς ἀφῆκε περιγραφὴν τοῦ τρόπου*, καθ' ὃν οἱ ἀρχαῖοι συνελάμβανον τὸν ἰχθὺν τοῦτον, ἐξ ἧς φαίνεται ὅτι ἡ μέθοδος ἦτον ἡ αὐτὴ ὁποία καὶ ἡ σημερινή. Ἄνθρωπός τις ἀναβαίνει εἰς βράχον, ὑπερκείμενον τῆς θαλάσσης, καὶ καθὼς ἀνακαλύψῃ τὸν ἰχθύν, εἰδοποιεῖ τὸ παρευρισκόμενον πλοιάριον περὶ τῆς διευθύνσεως τὴν ὁποίαν ἔλαβεν. Εἷς τῶν ἐν τῷ πλοιαρίῳ ἀναβαίνει τότε εἰς τὸ κατάρτιον, καὶ ἀφοῦ ἴδῃ τὸν ξιφίαν, διευθύνει πρὸς αὐτὸν τοὺς κωπηλάτας. Εὐθὺς ὅταν ἀρκετὰ πλησιάσωσι, καταβαίνει ὁ ἐπὶ τοῦ καταρτίου, καὶ λαμβάνων εἰς τὴν χεῖρά του καμάκιον, μὲ σχοινίον ἐπισυνημμένον, ἐμπήγει αὐτὸ εἰς τὸν ἰχθύν, κάποτε ἐξ ἱκανοῦ διαστήματος. Ἀφοῦ δ' ἀποκάμῃ ὁ ξιφίας σπαραττόμενος καὶ ζητῶν νὰ ἐκφύγῃ, ὡς καὶ ἀπαυδήσῃ ἀπὸ τὴν πληγήν του, πιάνεται καὶ σύρεται εἰς τὸ πλοιάριον. Οἱ δεισιδαίμονες ἁλιεῖς τῆς Σικελίας ἔχουν ἐπῳδήν τινα, τὴν ὁποίαν νομίζουσι δραστηριωτάτην εἰς τὸ νὰ ἐφελκύῃ τὸν ἰχθὺν καὶ νὰ κρατῇ αὐτὸν ἐγγὺς τοῦ πλοιαρίου.

Ὁ Ξιφίας Πλατύπτερος ἔχει μορφὴν λεπτοτέραν καὶ κομψοτέραν τοῦ προηγουμένου, διακρίνεται δὲ καὶ ἀπὸ πλατύτατον ὀπίσθιον πτερύγιον, καὶ ἀπὸ μακρότατα ὀξέα θωρακικὰ παραρτήματα, διόλου λείποντα εἰς τὸν ἄλλον. Τὸ γενικὸν χρῶμα τοῦ ἰχθύος τούτου εἶναι ἀργυρογαλανωπὸν λευκὸν, ἐκτὸς ἐπὶ τῶν νώτων, τῆς κεφαλῆς, τῆς οὐρᾶς, καὶ τῶν πτερυγίων, τὰ ὁποῖα εἰς τὸν ζωντανὸν εἶναι βαθέος γαλανοῦ, ἐπὶ τὸ μελάγχροιον κλίνοντος εἰς τὰ ἐξηραμμένα δείγματα. Εὑρίσκεται δὲ ὁ ἰχθὺς οὗτος εἰς τὰς θαλάσσας τῆς Βραζιλίας καὶ τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν, καὶ προσέτι εἰς τὰ βόρεια πελάγη, ὅπου, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, μεγάλως ἐχθρεύεται τὰς φαλαίνας, διατρυπῶν αὐτὰς μὲ τὸ φοβερὸν ὅπλον του.

Ὁ πλοίαρχος μεγάλου Ἀγγλικοῦ καραβίου, ταξειδεύοντος εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας, περιέγραψεν ἐκπληκτικόν τι ἀλλ' ὄχι σπάνιον παράδειγμα τῆς δυνάμεως ἀτόμου τινὸς τοῦ πλατυπτέρου τούτου εἴδους· μὲ τὸ ξίφος αὐτοῦ διετρύπησε τὸ πλοῖον εἰς τρόπον, ὥστε σχεδὸν ὁλόκληρον ἐνεπήχθη μέχρι τῆς βάσεώς του· τὸ ζῶον ὅμως ἐφονεύθη ἀπὸ τὴν σφοδρότητα τῆς συγκρούσεως. Εἶναι ἀληθῶς μέγα εὐτύχημα, ὅτι ὁ ἰχθὺς ἐν γένει ἢ φονεύεται τοιουτοτρόπως, ἢ ἐπὶ τέλους ἀποθνήσκει μὴ δυνάμενος ν' ἀποσύρῃ τὸ ὅπλον του· διότι, ἂν ἠμπόρει νὰ κατορθόνῃ τοῦτο, τὸ διατρυπώμενον πλοῖον ἤθελεν ἐξ ἀνάγκης καταποντίζεσθαι· καὶ τῳόντι συνέβη ὥστε παλαιὰ ἢ ἀδύνατα πλοῖα νὰ κινδυνεύσωσι τὰ μέγιστα, ἢ καὶ νὰ χαθῶσι, κτυπηθέντα ὑπὸ ξιφίου. Εἰς τὸ προκείμενον παράδειγμα, τὸ ξύλον, μετὰ τοῦ ξίφους ἐμπεπηγμένου, ἐκόπη μὲ πρίονιον, εὑρίσκεται δὲ τώρα εἰς τὸ Βρετανικὸν Μουσεῖον.

Ὁ Πλίνιος ἀναφέρει τὴν δύναμιν τοῦ ξιφίου νὰ διατρυπᾷ πλοῖα· τοῦτο δὲ πολὺν χρόνον ἐθεωρεῖτο ὡς μία τῶν ὑπερβολῶν, αἵτινες τόσον πλεονάζουν εἰς τὰ συγγράμματα τῶν ἀρχαίων φυσικοϊστορικῶν. Τινὲς θέλουν ὅτι μὴ γνωρίζων ὁ Πλίνιος τὴν διαφορὰν τῶν εἰδῶν, ἀπέδωκεν εἰς τὸν κοινὸν ξιφίαν τὸ ἀληθεῦον μόνον περὶ τοῦ πλατυπτέρου εἴδους· ἀλλὰ σφάλλουν οἱ τοιοῦτοι, καθότι ἀμφότερα τὰ εἴδη ἔχουν ἐπίσης τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος δύναμιν. Ὁ ἰατρὸς Ἱερώνυμος Σμὶθ, εἰς τὴν "Φυσικὴν αὐτοῦ Ἱστορίαν τῶν Ἰχθύων τῆς Μασσακουσέττης, 1833," περιγράφει τὸν κοινὸν ξιφίαν ὡς συχνάζοντα εἰς ἐκείνην τὴν παραλίαν, ἐναντίον τῆς κοινῆς γνώμης, ἥτις περιορίζει αὐτὸν εἰς τὴν Μεσόγειον καὶ εἰς τὰ Ἀτλαντικὰ παράλια τῆς Ἀφρικῆς καὶ Εὐρώπης, καὶ διηγεῖται μάλιστα παραδείγματα διατρυπήσεως καραβίων. Ὅτι δ' ἐννοεῖ τὸ κοινὸν καὶ ὄχι τὸ πλατύπτερον εἶδος φαίνεται ἀναντιρρήτως ἐκ τοῦ σχήματος καὶ τῆς λεπτομεροῦς περιγραφῆς του. Ἀλλὰ μολονότι τὰ ἑπόμενα, ἠρανισμένα ἐκ τοῦ συγγράμματος τοῦ ἰατροῦ Σμὶθ, ἐφαρμόζονται ἰδιαιτέρως εἰς τὸν κοινὸν ξιφίαν, δὲν εἶναι ἀμφιβολία ὅτι ἀληθεύουν ἐπίσης καὶ περὶ τοῦ πλατυπτέρου. Κατ' ἀλήθειαν, μόλις γνωρίζεται οἱαδήποτε διαφορὰ εἰς τὰς ἕξεις των.

"Ὁ ἰχθὺς οὗτος," παρατηρεῖ ὁ συγγραφεύς μας, "ἔχει ὑπερβολικήν τινα ὀξυθυμίαν, καὶ διὰ τοῦτο φαίνεται πάντοτε εἰς κινδυνώδεις καὶ φοβερὰς δυσκολίας ἐμπεριπεπλεγμένος. Εἶναι ἀδηφάγος, καὶ ὅμως χωρὶς ὀδόντας· μολονότι δὲ διάγει ὡς ὁ τῆς ἀβύσσου περιπλανώμενος ἥρως, ἐπεμβαίνων εἰς ξένας ὑποθέσεις ὅπου δὲν ἔχει προσωπικόν τι συμφέρον, ἄλλοτε ὅμως κηρύττει, τρόπον τινὰ, φανερὸν πόλεμον κατὰ παντὸς ὅ,τι κινεῖται εἰς τὸν ἀχανῆ κόσμον τῶν ὑδάτων.

"Παμμεγέθεις φάλαιναι, καίτοι εἰρηνικῶς διατεθειμέναι, ἂν κατὰ δυστυχίαν πέσωσιν ἐντὸς τῆς περιφερείας τῆς αὐτοῦ ὁράσεως, σφάζονται ἀνηλεῶς. Ὁπόταν δ' ἀποτύχῃ ὁ ξιφίας εἰς τὸ νὰ κατορθώσῃ τὸν θάνατον τοῦ μεγάλου τούτου ζώου, προέρχεται συχνότερον ἐκ τοῦ ὅτι τὸ ξίφος δὲν εἶναι ἀρκετὰ μακρὸν, ὥστε νὰ περάσῃ διὰ τοῦ παχέος καλύμματος τῆς πιμελῆς ἕως εἰς τὰ ζωτικὰ μέρη, παρ' ἐξ ἀδρανείας τινὸς τοῦ πολεμικοῦ ἐχθροῦ."

Μ' ὅλην τὴν κακίστην ταύτην εἰκόνα τοῦ χαρακτῆρός του, εἰς ἡμᾶς φαίνεται ὅτι διευθύνει τὸ ξίφος αὐτοῦ κατὰ τῶν πλοίων ὄχι τόσον ἀπὸ διάθεσιν νὰ κτυπᾷ εἰς ὅλα τὰ συναπαντώμενα, ὅσον ἐκ τῆς ἰδέας ὅτι τὰ εἰρημένα πλοῖα εἶναι φάλαιναι, ἢ ἄλλοι μεγάλοι ἰχθύες· ὅτι δὲ σπανίως ἢ καὶ οὐδέποτε προσβάλλονται πλοῖα οὕτω πως εἰς τὴν Μεσόγειον δύναται ἴσως κατὰ μέγα μέρος ν' ἀποδοθῇ εἰς τὴν μὴ ὕπαρξιν ἐν αὐτῇ τῇ θαλάσσῃ ἰχθύων τόσον μεγάλων, ὥστε νὰ ἐμπορέσῃ ὁ ξιφίας κατὰ λάθος νὰ ἐκλάβῃ πλοῖον ἀντὶ αὐτῶν. Εἰς μεγάλα σφάλματα περὶ τοῦ χαρακτῆρος ζώου τινὸς δύναταί τις νὰ ὑποπέσῃ, ὅταν δὲν στοχάζεται προσεκτικῶς τὰς τοπικὰς περιστάσεις.

"Γαλήνιόν τινα θερινὴν ἡμέραν," ἐξακολουθεῖ ὁ προειρημένος ἰατρὸς Σμὶθ," ἐνῷ πρωρεύς τις βραδέως ἐκωπηλάτει τὸ μικρὸν αὐτοῦ σκάφος ἐπὶ τῆς στιλβούσης ἐπιφανείας τῶν ἐλαφρῶς συγκεκινημένων ὑδάτων, αἴφνης κτύπος ὁρμητικὸς ἐσήκωσεν αὐτὸν ἀπὸ τὴν ἕδραν του, ξιφίου τινὸς ἐμπήξαντος τὴν μακρὰν αὐτοῦ λόγχην εἰς τὸν πυθμένα τῆς λεπτῆς λέμβου, καὶ ὑπὲρ τοὺς τρεῖς πόδας ἄνω τοῦ ἐδάφους αὐτὴν ἀνυψώσαντος· ὁ πρωράτης, μὲ τὴν ἀταραξίαν τοῦ πνεύματος ἥτις χαρακτηρίζει ὅλην τὴν ἀδελφότητα, κτυπήσας εὐθὺς μὲ τὸ κοντάκιον τοῦ κωπίου, συνέτριψεν αὐτὴν ἴσα μὲ τὸ ἔδαφος, πρὶν λάβῃ καιρὸν ὁ ὑποθαλάσσιος δολοφόνος ν' ἀποσύρῃ τὸ φοβερὸν καὶ κινδυνῶδες ὅπλον του.

"Πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, ἐνῷ ἐπεσκευάζετο πλοῖον τῆς Βοστῶνος ἀπὸ μακρυνὸν πλοῦν ἐπιστρέψαν, ἀνεκαλύφθη ῥύγχος ξιφίου ἀρκετὰ βαθέως εἰς τὴν σκληρὰν δρῦν ἐμπεπηγμένον. Τὸ δὲ 1725, ἐπισκευαζομένης τῆς Βρετανικῆς βασιλικῆς νηὸς τῆς Λεοπαρδάλεως, μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν αὐτῆς ἀπὸ τὰ παράλια τῆς Γουϊνέας, ξίφος τοῦ ἰχθύος τούτου εὑρέθη, τὸ ὁποῖον εἶχε τρυπήσειν διὰ τοῦ χαλκώματος ἕνα δάκτυλον, ἑπομένως διὰ σανίδος τριῶν δακτύλων, ἐπέκεινα δ' αὐτῆς τέσσαρας ἥμισυ δακτύλους εἰς τὴν στερεὰν ξυλικήν. Ἦσαν δὲ γνώμης οἱ μηχανικοὶ ὅτι ἤθελον χρειασθῆν ἐννέα κτύποι σφύρας, ζυγιζούσης εἰκοσιπέντε λίτρας, διὰ νὰ ὠθισθῇ σιδηροῦς μοχλὸς ὁμοίου μεγέθους καὶ σχήματος εἰς τὸ αὐτὸ βάθος ἐν τῷ αὐτῷ σκάφει· ἀλλ' ὁ ἰχθὺς ἐνέπηξε τὸ ξίφος αὐτοῦ διαμιᾶς."

"Ἐντιμός τις κάτοικος τοῦ Πλυμούθου (πόλεως τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν,)" ἐξακολουθεῖ ὁ ἰατρὸς Σμὶθ, "μᾶς ἐδιηγήθη τὸ ἑπόμενον παράδοξον κατόρθωμα. Εἰς τὸ φαλαινοκάραβον ἡ Τύχη, ἐπιστρέψαν εἰς τὰ ἴδια τὸ 1826 ἢ 1827, ἀνεκαλύφθη ἐπὶ τοῦ ἔξωθεν τῆς τρόπιδος (καρίνας) ἡ λόγχη ξιφίου, ἥτις, παρατηρήσεως γενομένης, εὑρέθη ὅτι εἶχε διαπεράσειν τὸ χάλκινον ὑποκάλυμμα, σανίδα ἑνὸς δακτύλου τὸ πάχος, δίπλακα τριῶν δακτύλων ἀπὸ σκληρὸν ξύλον, τὰς στερεὰς δρυΐνας δοκοὺς τῶν δώδεκα δακτύλων, ἄλλην σανίδα δύο ἥμισυ δακτύλων ἀπὸ σκληρὰν δρῦν, καὶ τελευταῖον διετρύπησε κάδον ἐλαίου, ὅπου ἔτι ἔμενεν ἀκινήτως προσηλωμένη, ὥστε ῥανὶς ἐλαίου δὲν εἶχεν ἐκφύγειν."

Ἡ ἐνταῦθα εἰκονογραφία μας διασαφηνίζει τὰ ἀνωτέρω ἀνέκδοτα, παριστάνουσα τὸ ὅπλον τοῦ ξιφίου, (ὡς πραγματικῶς εὑρίσκεται εἰς ἓν ἀπὸ τὰ τῆς Εὐρώπης Μουσεῖα), οὕτω πως ἔχον διαπερασμένα τὰ ἔξωθεν καὶ ἔσωθεν σανιδώματα χαλκοσκεπάστου πλοίου. Τοιαύτη δὲ ψηλαφητὴ ἀπόδειξις φαίνεται σχεδὸν ἀναγκαία, ὥστε νὰ καταστήσῃ ἀξιόπιστα ὅσα τεράστια ἐδιηγήθημεν περὶ τῆς ἐκπληκτικῆς δυνάμεως τοῦ φοβεροῦ τούτου ζώου.

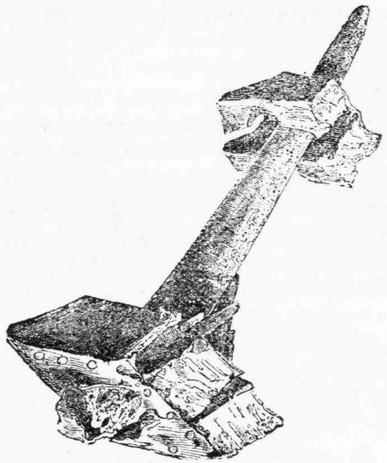

Βεβαιόνει περιπλέον ὁ ἰατρὸς Σμὶθ, ὅτι συνεχῶς οἱ ναυπηγοὶ τῆς Ἀμερικῆς εὑρίσκουν αἰχμὰς καὶ κομμάτια τῶν ξιφῶν εἰς τὰς τρόπεις (καρίνας) πλοίων, καὶ μάλιστα τῶν ἐρχομένων ἐκ τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς. "Ἔχομεν," λέγει, "πολλὰ δείγματα τῶν ξιφῶν ἀπὸ διάφορα μέρη τοῦ κόσμου, ἀλλὰ μόνον δύο ἔχουσι τὸ σκελετὸν τῆς κεφαλῆς, τὸ ὁποῖον καθιστάνει αὐτὰ πολυτιμότατα διὰ ταμεῖον. Οἱ θαλασσινοὶ, ὅσοι φέρουν αὐτὰ ἀπὸ ξένας χώρας ὡς ἀξιοπερίεργα, τὰ βλάπτουσι πολλάκις κατὰ δύο τρόπους· πρῶτον, πριονίζοντες αὐτὰ πολὺ μακρὰν τῆς σιαγόνος, καὶ δεύτερον, ξύοντες αὐτὰ μὲ μαχαίρας καὶ ὑάλια ὡς διὰ νὰ τὰ καλητερεύσωσιν· ἐντεῦθεν τὰ πλεῖστα τῶν ἐν Μουσείοις δειγμάτων εἶναι σχεδὸν ἠφανισμένα."

Ὑπάρχει πρὸς τούτοις Ξιφίας Βραχύῤῥυγχος, καὶ Ξιφίας Στρογγυλόῤῥυγχος· ἀλλὰ περὶ τούτων ὀλίγον γνωρίζεται. Τὸν πρῶτον περιέγραψεν ὁ Lacepède ἀπὸ ἓν μοναδικὸν δεῖγμα πεσὸν εἰς τὴν ξηρὰν κατὰ τὴν Ῥούπελλαν τῆς Γαλλίας. Ὁμοιάζει δ' ἐν γένει τὸν κοινὸν ξιφίαν, ἀλλὰ διαφέρει καθὸ ἔχων ξίφος βραχύτερον, καὶ προσέτι δύο ἐξογκώματα ἑκατέρωθεν τῆς οὐρᾶς.

---

* Τοὺς ξιφίας ὀνομάζει ὁ Στράβων καὶ γαλεώτας· ἰδοὺ δὲ ἡ τῆς ἁλώσεως αὐτῶν περιγραφή του·—« Σκοπὸς ἐφέστηκε κοινὸς τοῖς ὑφορμοῦσιν ἐν δικώποις σκαφιδίοις πολλοῖς, δύο καθ' ἕκαστον σκαφίδιον. Καὶ ὁ μὲν ἐλαύνει, ὁ δ' ἐπὶ τῆς πρώρας ἕστηκε δόρυ ἔχων, σημήναντος τοῦ σκοποῦ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ γαλεώτου· φέρεται δὲ τὸ τρίτον μέρος ἕξαλον τὸ ζῶον. Συνάψαντος δὲ τοῦ σκάφους, ὁ μὲν ἔπληξεν ἐκ χειρὸς, εἶτ' ἐξέσπασεν ἐκ τοῦ σώματος τὸ δόρυ χωρὶς τῆς ἐπιδορατίδος· ἀγκιστρώδης τε γάρ ἐστι, καὶ χαλαρῶς ἐνήρμοσται τῷ δόρατι ἐπίτηδες, καλώδιον δ' ἔχει μακρὸν ἐξημμένον· τοῦτ' ἐπιχαλῶσι τῷ τρωθέντι, ἕως ἂν κάμῃ σφαδάζον, καὶ ὑποφεύγον· τότε δ' ἕλκουσιν ἐπὶ τὴν γῆν, ἢ εἰς τὸ σκάφος ἀναλαμβάνουσιν, ἐὰν μὴ μέγα ᾖ τελέως τὸ σῶμα.»

« ΘΑΥΜΑΖΕΙΣ αὐτὴν τὴν εἰκόνα,» μὲ εἶπε γηραλέος Δομινικανὸς εἰς τὴν Πάδουαν, ἐνῷ ἱστάμην ἐπιβλέπων εἰς ζωγραφίαν τοῦ Τελευταίου Δείπνου, χρεμαμένην εἰς τὸ ἑστιατόριον τοῦ μοναστηρίου· « τεσσαράκοντα ἑπτὰ ἔτη γευματίζω ἤδη ἔμπροσθεν αὐτῆς· τόσαι δὲ μεταβολαὶ συνέθησαν μεταξύ μας,—τόσοι ἦλθον καὶ ἀνεχώρησαν εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα,—ὥστε, ὁπόταν θεωρῶ τοὺς εἰς τὴν τράπεζαν ἐκείνην περικαθημένους, καίτοι ἀλάλους,—μ' ἔρχεται συχνὸν νὰ πιστεύω ὅτι ἡμεῖς εἴμεθα αἱ σκιαί, καὶ ὄχι αὐτοί.»

ΚΕΡΑΥΝΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ.

Το ἑξῆς συμβὰν, τὸ ὁποῖον ἔγινεν εἰς τὸ χωρίον Chateauneuf, μᾶς δίδει πληρεστάτην ἰδέαν τῶν φρικωδῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ κεραυνοῦ. Τὸ χωρίον τοῦτο, συγκείμενον ἐκ δεκατεσσάρων συνενωμένων οἰκιῶν καὶ μιᾶς ἐκκλησίας, κεῖται εἰς κορυφήν τινα τῶν Ἄλπεων.

Ἐν ἔτει 1819, Ἰουλίου 11, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, περὶ τὰς 10 ὥρας καὶ ἡμίσειαν, ὅλοι οἱ τοῦ χωρίου ἐπορεύθησαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ὁ καιρὸς ἦτο γαληνιαῖος, καὶ ὀλίγα τινὰ νέφη μόνον ἐκάλυπτον ἐν μέρει τὸν ὁρίζοντα· τελουμένης τῆς λειτουργίας, ἐνῷ νέος δεκαοκταετὴς ἀνεγίνωσκεν ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τῶν Ἀποστόλων, ἠκούσθησαν βρονταὶ ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην· ὁ κεραυνὸς ἀφῄρεσε τὸ βιβλίον ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ νέου, κατακερματισθέν· ἡ φλὸξ περιέζωσε τὸ σῶμά του, καὶ τὸν ἔσφιγξεν εἰς τὸν λαιμόν· καὶ τότε ὁ νέος, ὅστις κατὰ πρῶτον φοβηθεὶς ἐκραύγαζεν, ἀκουσίως ἔκλεισε τὸ στόμα, ἔπεσε κατὰ γῆς, καὶ ἐκυλίετο ἐπὶ τῶν παρευρεθέντων, πεσόντων καὶ αὐτῶν ἐπίσης, καὶ μετ' αὐτῶν ὠθίσθη ἔξω τῆς θύρας. Ὁ νέος οὗτος ἐπανελθὼν εἰς ἑαυτὸν ἐμβῆκεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ εὑρὼν τὸν ἱερέα λειποθυμημένον καὶ χωρὶς αἰσθήσεις, ἔκραξεν εἰς βοήθειαν αὐτοῦ τοὺς ἧττον πληγωθέντας, οἱ ὁποῖοι ἔσβυσαν τὴν φλόγα τῶν φορεμάτων του, καὶ διὰ πολλῶν προσπαθειῶν μετὰ δύο ὥρας τῆς λειποθυμίας τὸν ἐπανέφερον εἰς τὰς αἰσθήσεις του. Ὁ ἱερεὺς, ἀφοῦ ἐξέμεσε πολὺ αἷμα καὶ συνῆλθεν εἰς ἑαυτὸν, ἐβεβαίωσε τοὺς παρευρεθέντας, ὅτι δὲν ἤκουσε τὸν κεραυνὸν, οὔτε ἤξευρε τί συνέβη. Τὸ ἠλεκτρικὸν ῥευστὸν διέλυσε τὰς χρυσᾶς ταινίας τοῦ ἄνω μέρους τοῦ ἐπιτραχηλίου του, ἀφῄρεσε τὸ ἓν τῶν ὑποδημάτων του, τὸ ὁποῖον ἔῤῥιψεν εἰς τὸ ἄκρον τῆς ἐκκλησίας, ἔθλασε τὸν ἐπ' αὐτοῦ μετάλλινον κρίκον, καὶ ἐσύντριψε τὸν θρόνον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐκάθητο. Ὁ ἱερεὺς ἐπληγώθη καιρίως εἰς τὸν δεξιὸν ὦμον, εἰς τὸν δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν βραχίονα, εἰς τὸν ἀριστερὸν μηρὸν, καὶ εἰς τὸ ἄνω χεῖλος μέχρι τῆς ῥινός. Μετὰ δύο μῆνας ἰάθη τῶν πληγῶν, παθὼν καθ' ὅλον τοῦτο τὸ διάστημα ἄκραν ἀγρυπνίαν· ἀλλὰ μένουσιν εἰσέτι εἰς παραλυσίαν οἱ βραχίονές του, καὶ ὑποφέρει εἰς τὰς διαφόρους τῆς ἀτμοσφαίρας μεταβολάς.

Ὁ κεραυνὸς ἀφῄρεσε βρέφος ἀπὸ τὰς ἀγκάλας τῆς μητρὸς, καὶ τὸ ἔῤῥιψεν ἓξ πόδας μακράν. Ἡ ἐκκλησία ἐγέμισεν ἀπὸ μαῦρον καὶ πυκνὸν ἀτμὸν, ἐντὸς τοῦ ὁποίου διέκρινον τὰ ἀντικείμενα διὰ τοῦ φωτὸς τῶν ὑπὸ τοῦ κεραυνοῦ ἐμπρησθέντων ἱματίων· ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ συμβάντος ἐφονεύθησαν ἐννέα ἄνθρωποι, καὶ ἐπληγώθησαν ὀγδοήκοντα δύο. Ὅλοι οἱ παρὰ τὴν ἐκκλησίαν κύνες ἐφονεύθησαν εἰς τὴν θέσιν ἐν ᾗ ἔτυχον. Γυνή τις εὑρεθεῖσα εἰς τὴν πλησίον τῆς ἐκκλησίας κειμένην καλύβην της ἐδιηγεῖτο, ὅτι εἶδε τρεῖς μάζας πυρὸς πεσούσας τὴν μίαν μετὰ τὴν ἄλλην, καὶ ὅτι μάλιστα ἐφαίνοντο ὡς νὰ ἐζήτουν νὰ κατακαύσωσι τὴν καλύβην. Ὁ κεραυνὸς ἔπεσε κατὰ πρῶτον, ὡς φαίνεται, εἰς τὸν σταυρὸν τοῦ κωδωνοστασίου, τὸν ὁποῖον εὗρον εἰς δεκαὲξ μέτρων ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, ἐμπηγμένον εἰς χάραγμα βράχου· καὶ μετὰ ταῦτα τρυπήσας τὸν θόλον εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἔκαμε μίαν κυκλικὴν ἀνασκαφὴν ἔχουσαν διάμετρον ἡμίσεως Γαλλικοῦ μέτρου, ἐκτεινομένην δ' ὑπὸ τὰ θεμέλια τοῦ τοίχου ἕως τοῦ καταστρώματος τῆς ὁδοῦ· καὶ ἄλλην, διὰ τῆς ὁποίας διῆλθεν ὑπὸ τὰ θεμέλια ἑνὸς ἱπποστασίου, ὅπου εὗρον πέντε πρόβατα καὶ ἕνα ἵππον φονευμένα.—ΦΥΣΙΚΗ ΕΜ. ΨΥΧΑ.

Η ΠΕΡΙ ΤΑΣ ΩΡΑΣ ΑΚΡΙΒΕΙΑ ΤΟΥ ΟΥΑΣΙΓΚΤΩΝΟΣ.

Ἀφοῦ ὁ Οὐασιγκτὼν διώρισε τὸ μεσημέριον ὡς τὴν ὥραν καθ' ἣν νὰ παρευρίσκεται εἰς τὴν Συνέλευσιν, δὲν ἔλειψέ ποτε νὰ διαπερᾷ τὸ κατώφλιον τῆς αἰθούσης ἐνῷ τὸ ὡρολόγιον ἐκτύπα δώδεκα. Εἴτε οἱ προσκεκλημένοι ἦσαν παρόντες εἴτε ὄχι, πάντοτε ἤρχιζε τὸ γεῦμα καθαυτὸ εἰς τὰς τέσσαρας. Πολλάκις, νέα μέλη τῆς Συνελεύσεως, τὰ ὁποῖα εἶχε προσκαλέσειν εἰς τὴν τράπεζάν του, ἤρχοντο ἀφοῦ τὸ γεῦμα ἦτον ἡμιτελειωμένον· αὐτὸς δὲ τότε παρετήρει, "Ἐδῶ, κύριοι, εἴμεθα πολὺ τακτικοὶ ὡς πρὸς τὴν ὥραν. Ὁ μάγειρός μου ποτὲ δὲν ἐρωτᾷ ἂν ἔφθασαν οἱ φίλοι, ἀλλ' ἂν ἔφθασεν ἡ ὥρα." Ἐν Βοστῶνι εὑρισκόμενος τὸ 1789, διώρισε τὰς ὀκτὼ π. μ. ὡς τὴν ὥραν, καθ' ἣν νὰ κινήσῃ διὰ τὴν Σαλὴμ (πόλιν τῆς Μασσακουσέττης)· ἐνῷ δὲ τὸ ὡρολόγιον τῆς ἐκκλησίας ἐκτύπα ὀκτώ, ἀνέβαινεν αὐτὸς εἰς τὸν ἵππον του. Συντροφία τις ἱππέων, οἵτινες ἠθέλησαν νὰ τὸν συνοδεύσωσιν, ἐπόμπευον εἰς γειτονικήν τινα ὁδὸν μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του, καὶ μόλις ἐπρόφθασαν τὸν στρατηγὸν εἰς κώμην ἱκανὰ μίλια μακράν. Φθάσαντος τοῦ τάγματος, εἶπεν ὁ Οὐασιγκτὼν μὲ ἀρίστην εὐδιαθεσίαν, "Ταγματάρχα, ἐνόμιζα ὅτι ἀρκετὸν καιρὸν ἐκάθισες εἰς τὴν οἰκογένειάν μου, ὥστε νὰ μάθῃς πότε εἶναι ὀκτώ." Λοχαγός τις εἶχε δύο ἵππους, τοὺς ὁποίους ἤθελε νὰ πωλήσῃ εἰς τὸν Οὐασιγκτῶνα, ὅστις ἐλογίζετο ἄριστος κριτὴς ἵππων. Ὁ στρατηγὸς διώρισε τὰς πέντε ὥρας τὸ πρωὶ διὰ νὰ τοὺς ἐξετάσῃ. Ἀλλ' ὁ λοχαγὸς φθάσας μὲ τοὺς ἵππους εἰς τὰς πέντε καὶ τέταρτον, εἰδοποιήθη παρὰ τοῦ ἱπποκόμου ὅτι ὁ Οὐασιγκτὼν εἶχεν ὑπάγειν ἐκεῖ εἰς τὰς πέντε, ἀλλ' ὅτι τώρα ἐνησχολεῖτο εἰς ἄλλας ὑποθέσεις. Ὁ λοχαγὸς, περίλυπος διὰ τὴν ἀποτυχίαν, ἠναγκάσθη νὰ περιμένῃ ὁλόκληρον ἑβδομάδα, ἕως νὰ τύχῃ ἄλλην εὐκαιρίαν, μόνον καὶ μόνον διότι ἠργοπόρησεν ἓν τεταρτημόριον τῆς ὥρας.

ΑΛΛΑΧΟΥ ἐσημειώσαμεν, ὅτι κάποτε πίπτουσι βάτραχοι ἀπὸ τὴν ἀτμοσφαῖραν ἐν εἴδει βροχῆς· ἐπίσης βέβαιον εἶναι, ὅτι τὴν 17ην Ὀκτωβρίου, 1827, ἔγινεν εἰς τὴν Ῥωσσίαν βροχὴ ἀπὸ μαῦρα σκωλήκια ἀπειράριθμα, ἐνῷ συγχρόνως ἔπιπτε μεγίστη ποσότης χιόνος. Τὰ ζωύφια ταῦτα εἶχον ὡς ἑνὸς δακτύλου μῆκος, κεφαλὴν πλατυσμένην καὶ στιλπνὴν, καὶ τρεῖς πόδας ἀφ' ἑκάστης πλευρᾶς, διὰ τῶν ὁποίων εἶρπον τάχιστα ἐπὶ τῆς χιόνος, καὶ συνηθροίζοντο περὶ τὰ φυτὰ, καὶ τὰς τρύπας δένδρων καὶ οἰκοδομῶν.

ΟΙ ΙΝΔΟΙ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΜΕΡΙΚΗΣ.

Ποθὲν κατάγονται οἱ αὐτόχθονες Ἰνδοὶ τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, μένει ἔτι ἀβέβαιον. Τὰ εἰς αὐτοὺς ἀνήκοντα λείψανα, ὅσα κατὰ καιροὺς ἀνακαλύπτονται, εἶναι ὀλίγα καὶ ἁπλᾶ, περιοριζόμενα εἰς σκέπαρνα, λιθίνους μαχαίρας, ἰγδία πρὸς συντριβὴν τοῦ ἀραβοσίτου, καὶ ἄλλα τινὰ ὅμοια. Πλὴν ταῦτα δὲν ἀρκοῦν εἰς ἐξιχνίασιν τῆς ἱστορίας των. Ἀληθεύει μὲν ὅτι σώζονται καὶ ἴχνη λαοῦ, ὅστις ἤκμασε πρὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Ἰνδικῶν φυλῶν, τὰς ὁποίας οἱ Εὐρωπαῖοι ἐγνώρισαν· ἀλλὰ τούτων ἡ ἱστορία, καθὸ μᾶλλον ἀπομεμακρυσμένη, εἶναι καὶ μᾶλλον μυστηριώδης. Ἐρείπιά τινα εὑρίσκονται εἰς πολλὰ μέρη τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, ἐν σχήματι σωρῶν ἢ ἀναχωμάτων· ἐκ δὲ τῆς ἡλικίας τῶν δένδρων, ὅσα ἐπὶ τῶν λειψάνων τούτων ἐβλάστησαν, λογαριάζεται ὅτι παρῆλθον ἤδη τοὐλάχιστον χίλιοι ἐνιαυτοὶ ἀπὸ τῆς ἐγκαταλείψεώς των. Περὶ τοῦ πόσον δὲ χρόνον εἶχον προϋπάρξειν, εἶναι ἀδύνατον μὲ πιθανότητα νὰ εἰκάσωμεν. Οἱ σωροὶ εὑρίσκονται γενικῶς εἰς τὴν γειτονίαν τῶν μεγάλων ποταμῶν, μεταξὺ τῶν ὀχθῶν τῆς λίμνης Ἐριὲ καὶ τοῦ Μεξικανοῦ Κόλπου. Εἶναι δὲ ὄχι πάντῃ ἀπίθανον ὅτι ὁ λαὸς, ὑπὸ τοῦ ὁποίου κατεσκευάσθησαν, ἐγνώριζον ὁπωσοῦν τὰς ὠφελίμους τέχνας, καὶ κατὰ συνέπειαν ἦσαν μᾶλλον πεπολιτισμένοι παρὰ τοὺς μετὰ ταῦτα κατοίκους τῆς Ἀμερικῆς· τινὲς δὲ καὶ ἐσυμπέραναν, ὅτι τὰ λείψανα ταῦτα τῆς ἀρχαιότητος ἐμφανίζουσι τὴν ὕπαρξιν μεγαλοπόλεων εἰς μεμακρυσμένην χρόνου περίοδον. Τὴν σήμερον οὐδὲν ἄλλο σώζεται ἐκ τοῦ γένους τούτου, καὶ οὐδὲν ὑπόμνημα γνωστοποιεῖ τὰς περιστάσεις, αἵτινες ἤγαγον εἰς τὴν κοινωνικὴν αὐτῶν παρακμήν.

Ἐλογαριάσθη ὅτι περὶ τὰ 2,000,000 Ἰνδῶν κατῴκουν τὴν ἄπειρον χώραν, τὴν ἐκτεινομένην ἀπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ μέχρι τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ, ὅτε πρῶτον μετῴκησαν οἱ Ἄγγλοι εἰς τὴν Βόρειον Ἀμερικήν. Τινὲς ἐκ τῶν φυλῶν ἦσαν κραταιαὶ, καὶ διὰ τῆς πολεμικῆς αὐτῶν ἀρετῆς καὶ διὰ τῶν πολιτικῶν προτερημάτων. Οἱ Μοχωκοὶ καὶ τέσσαρες ἄλλαι φυλαὶ εἶχον ὁμοσπονδείαν, τῆς ὁποίας ἡ δύναμις ἐξετείνετο ἀπὸ τὰς Καναδίους Λίμνας μέχρι τῆς Βιργινίας. Οἱ Κεροκοὶ ὄχι μόνον κατεῖχον 36,000,000 Ἀγγλικῶν στρεμμάτων ὡς στάδιον τῆς κυνηγεσίας των, ἀλλὰ καὶ ὑπερασπίζοντο αὐτὰ διὰ τῶν ὅπλων. Ὁλόκληρος ἡ εὐμεγέθης ἔκτασις τῆς Βορείου Ἀμερικῆς ἦτο διῃρημένη μεταξὺ διαφόρων φυλῶν, ἐπισήμων ὅλων καὶ εἰς τὴν κυνηγετικὴν καὶ εἰς τὴν πολεμικήν. Τίποτε κατ' ἀλήθειαν δὲν ἔλειπεν εἰς τὸ μέρος τοῦτο τοῦ κόσμου, ἀφ' ὅσα ἠδύναντο νὰ ἐλκύσωσι λαὸν, ὅστις ἐβαρύνετο τὴν συνεχῆ ἐργασίαν. Τὰ δάση παρῆγον ἀγρίας ὀπώρας ἐν ἀφθονίᾳ· αἱ πεδιάδες χόρτα καὶ λαχανικά. Ζορκάδια δὲ, θαλάσσιοι ἵπποι, ἄρκτοι, Ἰνδικοὶ ὄρνιθες, περιστεραὶ, ὄρτυκες, καὶ πέρδικες, ἐπλεόναζον πανταχοῦ. Ὁ κάστωρ καὶ ἄλλα ζῶα διάφορα μὲ βαρύτιμον δέρμα ἦσαν πολυάριθμα, καὶ οἱ κόλποι, μυχοὶ, ποταμοὶ, καὶ λίμναι παρεῖχον ἐν ἀφθονίᾳ ἰχθῦς καὶ ἀγρίους ὄρνιθας. Ἐνταῦθα, ὅπου μικρὸς κόπος ἀπῃτεῖτο εἰς πορισμὸν τῶν ἀναγκαίων, ἠδύναντο νὰ προοδεύσωσιν αἱ αὐτόχθονες φυλαὶ κατὰ τὸ πλῆθος καὶ τὴν εὐδαιμονίαν ἐπίσης, ἂν ἐσυγχώρει τοιοῦτό τι ἡ κοινωνικὴ αὐτῶν κατάστασις· ἀλλ' ἡ τῶν ἀγρίων κυνηγετικὴ ζωὴ, καὶ εἰς τὰς πλέον αἰσίους περιστάσεις, δὲν ἄγει εἰς εὐδαιμονίαν, καθὸ μὴ ἐμπεριέχουσα προοδευτικήν τινα ἀρχήν. Ὅτε δὲ ἡ βιομηχανία καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ὠφελίμων τεχνῶν ἔδωκαν εἰς τοὺς ἐξ Εὐρώπης πρώτους οἰκιστὰς εὐδαιμονίαν, ἄνεσιν, καὶ ἀναπαύσεις, αἱ ἄγριαι φυλαὶ, μὴ συρθεῖσαι ἐντὸς τοῦ ἐκτεινομένου ῥεύματος τοῦ πολιτισμοῦ, βαθμηδὸν ἐσμικρύνθησαν καὶ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν δύναμιν, ὥστε κατήντησε ζήτημα ἐὰν μετ' ὀλίγα ἔτη μείνωσι πλέον ἴχνη τῆς ὑπάρξεώς των. "Τάχιστα," παρατηρεῖ Ἀγγλαμερικανός τις συγγραφεὺς, "φοβούμεθα ὅτι θέλει φθάσειν ὁ καιρὸς, καθ' ὃν ἡ τῶν Ἰνδῶν ἱστορία θέλει ἀναγινώσκεσθαι ὡς ἱστορία ἔθνους, ἀπόγονον μὴ ἔχοντος ἐπὶ τῆς γῆς· τάχιστα θέλουν ἐρημωθῆν ἀπ' αὐτοὺς οἱ τόποι, ἐν οἷς τώρα διατρίβουσι. Τὰ πυρὰ τῶν συμβουλίων των θέλουσι σβεσθῆν ἐπὶ τῶν χλοερῶν γηλόφων τοῦ νότου· τὰ μονόξυλά των θέλουσι γένειν ἄφαντα ἀπὸ τῶν βορείων λιμνῶν τὴν ἐπιφάνειαν· τῆς μακρυνῆς δύσεως αἱ πεδιάδες καὶ τὰ ὄρη θέλουσι παύσειν νὰ ἦναι καταφύγιον αὐτῶν ἀπὸ τὴν ὁρμητικὴν τοῦ πολιτισμοῦ πορείαν· τὰ δάση των θέλουσι κοπῆν· τὸ κυνήγιόν των ἀφανισθῆν· καὶ τότε,—ἂν ἡ φιλανθρωπία δὲν διασώσῃ μέρος αὐτῶν,—ἂν ἀκτῖνες ἀνθρωπίνων γνώσεων, ἢ ἐπουρανίων ἀληθειῶν, δὲν φωτίσωσι τὸ σκότος τῆς ἐρημίας,—τότε ὁ ἔσχατος Ἰνδὸς θέλει σταθῆν εἰς τὰς ἀκτὰς τοῦ Εἰρηνικοῦ, καὶ ὁ ἥλιος αὐτῶν θέλει δύσειν διὰ πάντα."

Ἐντὸς τῆς περιφερείας τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ὑπάρχουσι τὴν σήμερον περίπου 313,000 αὐτοχθόνων Ἰνδῶν, ὡς ἐπιτοπλεῖστον εἰς τὰ νοτιοδυτικὰ μέρη. Χαίρονται δὲ αὐτονομίας καὶ ἀνεξαρτησίας εἶδος, ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ὁμοσπόνδου κυβερνήσεως. Αὕτη ἐφέρθη γενικῶς πρὸς τοὺς Ἰνδοὺς μὲ πολιτικὴν ἀξιέπαινον. Ἀλλά τινες τῶν χωριστῶν Πολιτειῶν, καὶ ἰδιαιτέρως ἡ Γεωργία, κατεδυνάστευσαν τοὺς ἀθλίους αὐτόχθονας, ἀπανθρώπως αὐτοὺς ἀναγκάσασαι νὰ ἐγκαταλείψωσι τὴν πάτριον γῆν, καὶ νὰ μεταβῶσιν εἰς μακρυνοὺς ἀκαλλιεργήτους τόπους. Τοῦτο ἔπαθε μάλιστα ἡ φυλὴ τῶν Κεροκῶν ἐκ μέρους τῆς Γεωργίας, ἥτις διεκήρυξε τὸ 1827, ὅτι εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ κυριεύσῃ διὰ βίας τὴν Κεροκικὴν χώραν· τὸ δὲ 1831 καὶ 1832 πραγματικῶς ἐξέτεινεν ἐπ' αὐτῆς τὴν δικαιοδοσίαν της, καὶ διὰ νόμων, τοὺς ὁποίους ἔθηκε τὸ ἰδιαίτερόν της νομοθετικὸν συνέδριον, ἀπηγόρευσεν Ἀγγλαμερικανοὺς ἱεροκήρυκας νὰ κατοικῶσιν εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Κεροκῶν, ἐφυλάκωσέ τινας τῶν

ἐντοπίων, καὶ ἠπείλησεν ἐξορίαν εἰς ὅλην τὴν φυλήν. Τρεῖς τῶν προειρημένων ἱεροκηρύκων ἐκρίθησαν ἀπὸ τὰ δικαστήρια τῆς Γεωργίας ὡς μὴ θέλοντες ν' ἀναγνωρίσωσι τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῆς, καὶ βαρβάρως κατεδικάσθησαν νὰ ὑποφέρωσι τὴν ποινὴν τριετοῦς φυλακώσεως εἰς τὸ ἐν Γεωργίᾳ Μετανοητήριον.

Μεγάλως ἐπροσπάθησαν οἱ φιλανθρωπότεροι τῶν Ἀγγλαμερικανῶν ν' ἀποτρέψωσι τὸν ὄλεθρον λαοῦ, τοῦ ὁποίου, ὡς ἔθνους, εἶχον ἀναγνωρισθῆν τὰ δικαιώματα διὰ πολλῶν συνθηκῶν, τὰς ὁποίας εἶχε κάμειν μετ' αὐτῶν ἡ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν κυβέρνησις. Αὕτη ἐμεσίτευσε μεταξὺ τῆς ὁμοσπόνδου Πολιτείας της καὶ τῶν Κερεκῶν, καὶ προσέφερεν εἰς τούτους ἐκτεταμένην περιοχὴν πρὸς δυσμὰς τοῦ ποταμοῦ Ἀρκάνσα, ἥτις ἐντελῶς νὰ τοὺς ἐξασφαλισθῇ, καὶ νὰ ἦναι πάντοτε ἔξω τῶν ὁρίων πάσης μελλούσης Πολιτείας. Τοῦτο δὲν ἐδέχθησαν οἱ Κερεκοί· ἑπομένως δὲ, ὑποβληθὲν τὸ περὶ τῆς μεταφορᾶς των ζήτημα εἰς τὰ νομοθετικὰ συνέδρια τῆς Ἀμερικῆς, ἐψηφίσθη, εἰς μὲν τὴν γερουσίαν, διὰ πλειοψηφίας 7 ἀπὸ 47 ψήφους, εἰς δὲ τὴν βουλὴν τῶν ἀντιπροσώπων, διὰ πλειοψηφίας 5 ἀπὸ 199 ψήφους.

Τὸ 1832 οἱ Κερεκοὶ συνεποσοῦντο εἰς 15,60, συμπεριλαμβανομένων 1200 Ἀφρικανῶν δούλων. Πλέον παρ' 150 λευκοὶ ἄνδρες, καὶ 73 λευκαὶ γυναῖκες, εἶχον ἑνωθῆν μετ' αὐτῶν διὰ συνοικεσίου, καὶ διέτριβον μεταξύ των. Ἡ γεωργικὴ καὶ ἄλλαι ὠφέλιμοι τέχναι ἀρκετὰ προώδευον. Εἶχον 80,000 οἰκιακῶν ζώων, συμπεριλαμβανομένων ἵππων, βοῶν, προβάτων, καὶ χοίρων, 3000 ἄροτρα, 2,500 κλωστῆρας, καὶ 62 σιδηρουργεῖα· τῷόντι, εἶχον ἐν ἑαυτοῖς πᾶν τὸ ἀπαιτούμενον εἰς ἀπόλαυσιν εὐδαιμονίας. Καλῶς διωργανισμένη κυβέρνησις ἐπηγρύπνει εἰς τὰ συμφέροντα τῆς κοινότητος. Τὸ νομοτελεστικὸν συνίστατο ἀπὸ ἄρχοντα καὶ βοηθὸν, μὲ τρεῖς συμβούλους, ὅλους ἐκλεγομένους ὑπὸ τοῦ νομοθετικοῦ συνεδρίου, τὸ ὁποῖον ἐσύγκειτο ἀπὸ ἐθνικὴν ἐπιτροπὴν, καὶ ἐθνικὸν συμβούλιον, τὴν μὲν περιέχουσαν δεκαὲξ μέλη, τὸ δὲ εἰκοσιτέσσαρα, ὅλα κατὰ διετίαν ἐκλεγόμενα. Πάντες οἱ τὸ δέκατον ὄγδοον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῶν ὑπερβαίνοντες, πλὴν τῶν Ἀφρικανῶν, εἶχον τὸ δικαίωμα τοῦ ψηφηφορεῖν. Ἕκαστον τῶν δύο νομοθετικῶν σωμάτων εἶχε τὴν δύναμιν τοῦ ἀναιρεῖν τὰς τοῦ ἄλλου ἀποφάσεις, καὶ τὰ δύο συνηνωμένα ἐκαλοῦντο ἡ Γενικὴ Βουλὴ τοῦ Κερεκικοῦ Ἔθνους. Οἱ νομοτελεσταὶ ἐκλέγοντο κατ' ἔτος. Τὰ δικαστήρια συνίσταντο ἀπὸ ἓν ὑπέρτατον, καὶ ἄλλα κατώτερα. Ὑπῆρχε δὲ καὶ ταμεῖον, ἀλλ' ἀγνοοῦμεν τίνι τρόπῳ ἐπληροῦτο. Ἡ ἐνδυμασία τῶν Κερεκῶν ἦτον οὐσιωδῶς ἡ αὐτὴ, ὡς ἡ τῶν λευκῶν γειτόνων των. Ὄχι μόνον δ' ἔκαμνον ἱκανὴν τροφὴν πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν ἰδίων χρειῶν των, ἀλλ' εἰς πολλοὺς καὶ ἐπερίσσευε σῖτος διὰ πώλησιν· ὥστε δὲν ἐξηρτᾶτο πλέον ἀπὸ τὸ κυνήγιον ἡ ζωή των. Αἱ κατοικίαι των ἦσαν εὔμορφοι καὶ ἀναπαυτικαί· αἱ μὲν ἁπλούσταται οὖσαι καλύβαι ἀπὸ στελέχη, καὶ σπανίως χωρὶς κατάλληλον ἔδαφος, πολλαὶ δὲ δίστεγοι, καί τινες ξύλιναι ἢ πλίνθιναι, βεβαμμέναι, καὶ εὐρύχωροι καὶ ὡραῖαι.

Ἀλλὰ καὶ ἡ νοητικὴ καὶ ἠθικὴ κατάστασις τῶν Κερεκῶν ἦτον εὐφρόσυνος ὄχι ὀλιγώτερον τῆς φυσικῆς. Ἡ πολυγαμία παρήκμαζε, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν ἐλάμβανον ἤδη τὴν ἀνήκουσαν θέσιν. Δεκαοκτὼ σχολεῖα εἶχον συστηθῆν. Τὴν ἀρχὴν τοῦ 1831, περὶ τοὺς 200 Κερεκοὺς, ἐκτὸς γυναικῶν, ἦσαν ἱκανῶς πεπαιδευμένοι κατὰ τὸν Ἀγγλικὸν τρόπον, ὥστε νὰ ἐνεργῶσιν ὁποιανδήποτε κοινὴν ὑπόθεσιν· 500 παιδία ἐμάνθανον Ἀγγλικὰ, καὶ οἱ πλειότεροι τῶν κατοίκων, μεταξὺ τῆς παιδικῆς καὶ ἀνδρικῆς ἡλικίας, ἠμπόρουν νὰ ἀναγινώσκωσι τὴν μητρικὴν αὐτῶν γλῶσσαν. Ἡ κυβέρνησις εἶχε τυπογραφεῖον, ὅπου εἶχεν ἐκτυπωθῆν Κερεκιστὶ τὸ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον καί τινες ὕμνοι. Ἐφημερὶς προσέτι ἐξεδίδετο εἰς τὴν αὐτὴν γλῶσσαν. Ἐντόπιός τις, τὄνομα Γουὲς, εἶχεν ἐφεύρειν τοὺς χαρακτῆρας.

Ἦτο δ' ἡ ἐφεύρεσις αὕτη ἀξιολογώτατον συμβὰν εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν αὐτοχθόνων. Πρότερον ἀντὶ ἀλφαβητικῆς γραφῆς εἶχον σύστημά τι ἱερογλυφικῶν, ἐπιγραφομένων εἰς κομμάτιον φλοιοῦ, ἢ ἐπὶ μεγάλου δένδρου, ἐξ οὗ προαφῃρεῖτο ἐπίτηδες ὁ φλοιός. Πολεμικὴ συνοδία τοιουτοτρόπως ἐγνωστοποίει διαμᾶς τὴν ἐπιτυχίαν της, καὶ λεπτομερῶς διεκοίνου πολλὰ τὴν ἐκστρατείαν ἀφορῶντα. Ὡσαύτως κυνηγετικὴ συνοδία περιέγραφε τὰ τοῦ κυνηγίου της.

Παλαιός τις Γάλλος συγγραφεὺς, ὁ Charlevoix, παρετήρησεν ὅτι τοσαύτην ὀξύτητα εἶχον οἱ Ἰνδοὶ, ὥστε καὶ ἐπὶ τῆς σκληροτάτης γῆς ἀνεκάλυπτον ἂν ἐσχάτως εἶχε περάσειν τις ἐκεῖθεν, καὶ διέκρινον τὰ ἴχνη ἀνδρῶν ἀπὸ τὰ τῶν γυναικῶν, καὶ προσέτι ποίου ἔθνους ἦσαν οἱ διαβάντες. Περίεργον δέ τι ἱστορεῖται περὶ αὐτόχθονος κυνηγοῦ, ὅστις, ἀνακαλύψας ὅτι ἐκλέφθη ἐλάφειόν τι κρέας, τὸ ὁποῖον εἶχε κρεμάσειν εἰς τὴν καλύβην του διὰ νὰ ξηρανθῇ, ἐκίνησε πρὸς καταδίωξιν τοῦ κλέπτου διὰ μέσου τοῦ δάσους. Ὀλίγον προχωρήσας, ἀπήντησεν ἀνθρώπους τινὰς, τοὺς ὁποίους ἠρώτησεν, ἂν εἶχον ἰδεῖν μικρόν τινα λευκὸν γέροντα μὲ κοντὸν τουφέκιον, συνωδευμένον ἀπὸ μικρὸν σκύλον μὲ κοντὴν οὐρὰν, ἐπειδὴ τοιοῦτον ὑποκείμενον εἶχε κλέψειν τὸ ἐλάφειον κρέας του. Οἱ ἐρωτηθέντες εἶχον ἰδεῖν ἕνα τοιοῦτον· παρεκάλεσαν δὲ τὸν Ἰνδὸν νὰ τοὺς εἴπῃ τίνι τρόπῳ ἠδύνατο νὰ περιγράψῃ ἄνθρωπον, τὸν ὁποῖον οὐδέποτε εἶχεν ἰδεῖν. "Γνωρίζω," ἀπεκρίθη, "ὅτι ὁ κλέπτης εἶναι μικρόσωμος, ἐπειδὴ ἐστοίβασε πέτρας, ἐφ' ὧν νὰ πατήσῃ καὶ νὰ φθάσῃ τὸ κρέας· ὅτι δὲ εἶναι γέρων, τὸ γνωρίζω ἀπὸ τὰ στενά του βήματα, τῶν ὁποίων παρετήρησα τὰ ἴχνη ἐπὶ τῶν μαραμμένων φύλλων τοῦ δάσους· καὶ ὅτι εἶναι λευκὸς, τὸ συμπεραίνω ἐκ τοῦ ὅτι στρέφει ἔξω τοὺς δακτύλους τῶν ποδῶν του ἐνῷ περιπατεῖ, τὸ ὁποῖον Ἰνδὸς ποτὲ δὲν κάμνει. Τὸ τουφέκιόν του καταλαμβάνω ὅτι εἶναι κοντὸν, ἐκ τοῦ σημείου τὸ ὁποῖον ἔκαμεν εἰς τὸν φλοιὸν τοῦ δένδρου, ἐφ' οὗ ἐπεστηρίζετο· ὅτι δὲ ὁ σκύλος του εἶναι μικρὸς, τὸ γνωρίζω ἀπὸ τὰ ἴχνη του· καὶ ὅτι ἔχει κοντὴν οὐρὰν, τὸ ἀνεκάλυψα ἐκ τοῦ σημείου τὸ ὁποῖον ἔκαμεν εἰς τὸ χῶμα, ὅπου ἐκάθητο ἑνῷ ὁ κύριός του κατεβίβαζε τὸ κρέας."

Ἐπειδὴ τῶν Ἰνδῶν αἱ παρατηρητικαὶ δυνάμεις ἦσαν τόσον ἐνεργοὶ ὡς ἐνταῦθα περιγράφεται, ἀπορεῖ τις πῶς νὰ μὴ τελειοποιηθῇ μᾶλλον τὸ εἰκονογραφικὸν ἢ ἱερογλυφικὸν αὐτῶν σύστημα, καὶ νὰ μὴ προσεγγίσῃ εἰς τοὺς ὑπὸ τοῦ Γουὲς ἐφευρεθέντας χαρακτῆρας. Ἀλλὰ τὸ ἀληθὲς εἶναι, ὅτι ἐξεπλήρου ὅλας τὰς χρείας τῆς τότε κοινωνικῆς αὐτῶν καταστάσεως· ὁπότε ὅμως αἱ ἀνάγκαι τοῦ πολιτικοῦ βίου ἐγέννησαν νέας ἕξεις καὶ ποικιλώτερα αἰσθήματα, τότε δὲν παρεῖχεν ὅλα τὰ σύμβολα, ὅσα ἡ καινὴ αὐτῶν κατάστασις ἀπῄτει, καὶ ἑπομένως ἡ τῶν χαρακτήρων ἐφεύρεσις κατέστη ἀναγκαία. Ἡ ἐφεύρεσις δὲ καὶ ὁ ἐφευρετὴς οὕτω πως περιγράφονται εἰς τὸν "Κερεκικὸν Φοίνικα·"—Ὁ κύριος Γουὲς εἶναι, τὸ φαινόμενον καὶ τὰ ἤθη, τέλειος Κερεκὸς, μολονότι ὁ πάππος αὐτοῦ, πρὸς πατρὸς, ἦτο λευκόχροος. Δὲν γνωρίζει κάμμίαν γλῶσσαν ἐκτὸς τῆς Κερεκικῆς. Πρῶτον ἔβαλεν εἰς τὸν νοῦν αὐτοῦ τὴν ἰδέαν τῆς ἐφευρέσεως ἡ συνομιλία νέων τινῶν, οἱ ὁποῖοι ἔλεγον ὅτι οἱ λευκοὶ ἐδύναντο νὰ θέσωσι λόγια ἐπὶ χαρτίου, καὶ νὰ στείλωσιν αὐτὰ ὅσον μακρὰν ἤθελον, καὶ μ' ὅλον τοῦτο νὰ ἐννοῶνται. Ζητῶν δὲ νὰ ἐφεύρῃ Κερεκικοὺς χαρακτῆρας, δὲν ἐσυλλογίσθη κατὰ πρῶτον ἄλλην μέθοδον εἰμὴ νὰ δώσῃ εἰς ἑκάστην λέξιν σημεῖον ἰδιαίτερον. Τὸ σχέδιον τοῦτο ἐξηκολούθησε περίπου ἓν ἔτος, καὶ ἔκαμε χιλιάδας χαρακτήρων. Ἐνόησεν ἑπομένως ὅτι οὗτος δὲν ἦτον ὁ ὀρθὸς τρόπος· ἀφοῦ δ' ἐδοκίμασε διαφόρους ἄλλας μεθόδους, συνέλαβεν ἐπὶ τέλους τὴν ἰδέαν νὰ διαιρέσῃ τὰς λέξεις εἰς μέρη. Εὑρῆκε δὲ μετ' ὀλίγον ὅτι οἱ αὐτοὶ χαρακτῆρες ἐφηρμόζοντο εἰς διαφόρους λέξεις, ὥστε ὁ ἀριθμὸς των ἤθελεν εἶσθαι μικρός. Ἀφοῦ λοιπὸν κατέστρωσε καὶ ἔμαθεν ὅλας τὰς συλλαβὰς, τὰς ὁποίας ἀφ' ἑαυτοῦ ἠδύνατο νὰ συλλογισθῇ, ἠκροάζετο λόγους καὶ τὴν συνομιλίαν ξένων, καὶ ὁπότε λέξις ἐτύχαινεν, ἔχουσα ἐν ἑαυτῇ μέρος ἢ συλλαβὴν μὴ ἐπὶ τοῦ καταλόγου του, τὴν ἐνθυμεῖτο, ἑωσοῦ ἔκαμνε χαρακτῆρα καὶ δι' αὐτήν. Τοιουτοτρόπως ἀνεκάλυψεν ἐπὶ τέλους ὅλας τὰς εἰς τὴν γλῶσσάν του συλλαβάς."

Ἀφοῦ ἀνεκάλυψε τὸ τελευταῖον σχέδιον, λέγεται ὅτι ἐτελείωσε τὸ σύστημά του εἰς περίπου ἕνα μῆνα, παραστήσας ὅλους τοὺς ἤχους τῆς Κερεκικῆς γλώσσης διὰ ὀγδοήκοντα πέντε χαρακτήρων. Ὁ κύριος Γουὲς ἦτο προβεβηκὼς τὴν ἡλικίαν, ὅτε ἤρχισε τὸ ἔργον τοῦτο.

Ἄλλοτε ἴσως πραγματευθῶμεν περὶ τῶν Ἰνδῶν, τῶν εὑρισκομένων εἰς τὰς Βρετανικὰς χώρας τῆς Βορείου Ἀμερικῆς.

Ο ΘΕΛΩΝ νὰ διάγῃ εὐχαρίστως τὴν ζωὴν, δὲν ἀφίνει μικρὰ βάσανα νὰ τὸν ἐνοχλῶσιν· ἐξ ἐναντίας δὲ, καλλιεργεῖ τὰς μικρὰς ἡδονὰς, διότι φεῦ! ὀλίγον καιρὸν χαιρόμεθα τὰς μεγάλας.

ΕΥΣΕΒΕΙΑ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ.

Οἱ πρῶτοι Χριστιανοὶ ἐνησχολοῦντο μὲν εἰς τὰς διαφόρους τέχνας τοῦ τότε καιροῦ, καὶ πολλάκις εἶχον ἐξ ἀνάγκης στενὰς σχέσεις μὲ τοὺς Ἐθνικοὺς αὐτῶν γείτονας. Ἀλλ' ὄχι μόνον κατὰ πάντα ἐπεμελοῦντο νὰ διάγωσι τιμίως καὶ εὐσυνειδήτως, ἀλλὰ καὶ ἀμέσως παρῄτουν τὴν τέχνην ἢ τὸ ἐπάγγελμά των, ἀκόμη καὶ τὸ πλέον ἐπικερδὲς, ἂν ὁπωσοῦν ἐφαίνετο κακόηθες, ἢ ἂν ἐθάρρυνε τοὺς εἰδωλολάτρας αὐτῶν γείτονας εἰς τὴν πρᾶξιν τῆς ἁμαρτίας, ἢ ἂν καθ' οἱονδήποτε τρόπον δὲν συνεβιβάζετο μὲ τὰ παραγγέλματα τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἐπειδὴ δὲ εἰς ἐκείνους τοὺς αἰῶνας πάμπολλαι τέχναι συνείχοντο μετὰ τῆς εἰδωλολατρείας, καὶ διετηροῦντο ἀπὸ τὰς κακοηθείας τῶν ἀνθρώπων, ἕπεται ὅτι πολλοὺς Χριστιανοὺς ἄφινεν ἀέργους, καὶ ἀκολούθως ἐπτώχιζεν, ἡ χάριν τῆς συνειδήσεως ἐγκατάλειψις τῶν μόνων τεχνῶν τὰς ὁποίας ἐγνώριζον, καὶ ἀφ' ὧν ἐπορίζοντο τὰ ἀναγκαῖα. Ἄλλον τινὰ πόρον ζωῆς ὤφειλον νὰ εὕρωσιν, ἢ καὶ νὰ γένωσιν ὑποκείμενα ἐλεημοσύνης, μᾶλλον παρὰ ν' ἀθετήσωσι τὰ παραγγέλματα τῆς θρησκείας τὴν ὁποίαν ἐπρέσβευον. Ἡ ἐκκλησία εὐχαρίστως ἀνεδέχετο τὴν διατήρησιν τῶν τοιούτων, μᾶλλον παρὰ ν' ἀφήσῃ αὐτοὺς νὰ ἐξακολουθῶσιν εἰς ἐπιτήδευμα ἀμφιβόλου χαρακτῆρος· καὶ αὐτοὶ δὲ προετίμων νὰ ἦναι πτωχοὶ, καὶ νὰ ζῶσιν ἀπὸ ἐλεημοσύνην, μᾶλλον παρὰ ν' ἀμελήσωσι τὴν ἐλαχίστην νουθεσίαν τῆς συνειδήσεως. Περὶ τούτου δίδει ὁ Τερτυλλιανὸς διεξοδικὰς παραγγελίας. Ἂν ἐπιστραφῶσιν οἱ τῶν εἰδώλων ποιηταὶ, πρέπει νὰ μετέρχωνται ἄλλον τινὰ κλάδον τῆς τέχνης αὐτῶν, νὰ ἐπισκευάζωσιν οἴκους, νὰ κονιῶσι τοίχους, ν' ἀλείφωσι δεξαμενὰς, νὰ γυψόνωσι κίονας. Ὁ δυνάμενος νὰ γλύψῃ Ἑρμῆν δύναται νὰ κατασκευάσῃ ἱματιοθήκην· ὀλίγοι μὲν ναοὶ κτίζονται, ἀλλὰ πολλαὶ οἰκίαι· ὀλίγοι Ἑρμαῖ χρυσόνονται, ἀλλὰ πολλὰ σάνδαλα καὶ ἐμβάδες. Ἂν δὲ διδάσκαλοι ἐπιστραφῶσι, πρέπει καὶ αὐτοὶ νὰ παραιτήσωσι τὴν τέχνην των, μᾶλλον παρὰ νὰ διδάσκωσι τὰ κατορθώματα τῶν Ἑλληνικῶν καὶ Ῥωμαϊκῶν θεῶν, ἢ ν' ἀφιερόνωσι τὰ πρῶτα ἑκάστου μαθητοῦ δίδακτρα εἰς τὴν Ἀθηνᾶν, ἢ νὰ ἑορτάζωσι πρὸς τιμὴν τῆς Φλώρας*. Ἂν δὲ βοσκημάτων ἔμποροι, ὀφείλουν ν' ἀγοράζωσι διὰ τὰ κρεωπωλεῖα, οὐχὶ ὅμως διὰ τὸ θυσιαστήριον. Ἐὰν δὲ μεταπράται, δὲν πρέπει τοὐλάχιστον νὰ πραγματεύωνται τὸν λίβανον.

Εἰς Ἀφρικανήν τινα ἐκκλησίαν ἐνηγκαλίσθη τὸν Χριστιανισμὸν εἷς ὑποκριτὴς τοῦ θεάτρου, καὶ μὴ ἔχων ἄλλον πόρον ζωῆς, ἐδίδασκε τὰ τῆς σκηνῆς. Ὁ Κυπριανὸς ἔγραψεν ὅτι τοῦτο δὲν πρέπει νὰ ὑποφέρεται. "Ἂν ἦναι πτωχὸς καὶ ἄπορος, ἂς ἐμβῇ μεταξὺ τῶν

---

* Ἡ Φλώρα ἐτιμᾶτο ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ὡς ἡ θεὰ τῶν ἀνθέων καὶ τῶν κήπων, καὶ κατά τινας ἦτον ἡ Χλωρὶς τῶν Ἑλλήνων. Ὁ Πλούταρχος, ὁ Μακρόβιος, ὁ Ἅγ. Αὐγουστῖνος, καὶ ἄλλοι, φρονοῦν ὅτι ἐπὶ ζωῆς αὐτῆς ἦτο κοινὴ πόρνη.

ἄλλων τοὺς ὁποίους ἡ ἐκκλησία διατηρεῖ, καὶ ἀς εὐχαριστῆται μὲ πενεστέραν καὶ ἀθωοτέραν ζωοτροφίαν. Ἀλλ' οὐδόλως πρέπει νὰ φαντάζεται ὅτι εἶναι μισθοῦ ἄξιος διὰ τὴν παῦσιν τῆς ἁμαρτίας, διότι κατὰ τοῦτο ὠφελεῖ ὄχι ἡμᾶς, ἀλλ' ἑαυτόν. Ζητήσατε λοιπὸν παντὶ τρόπῳ νὰ στρέψετε αὐτὸν ἀπὸ τὴν πονηρὰν ταύτην καὶ αἰσχρὰν ζωὴν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀθωότητος καὶ τὴν ἐλπίδα τῆς αἰωνίου ζωῆς· καὶ ὥστε ν' ἀρκῆται μὲ φειδωλοτέραν μὲν, ὑγιεινοτέραν δὲ δίαιταν, ὁποίαν ἡ ἐκκλησία θέλει τοῦ προβλέπειν. Ἂν δὲ ἡ ἐκκλησία σας δὲν ἦναι ἱκανὴ πρὸς τοῦτο, στείλατέ τον πρὸς ἡμᾶς, καὶ θέλομεν τοῦ προβλέπειν τὴν ἀναγκαίαν τροφὴν καὶ ἐνδυμασίαν· ὥστε νὰ μὴ διδάσκῃ τοὺς ἔξω τῆς ἐκκλησίας ὀλέθρια πράγματα, ἀλλ' ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας ὢν αὐτὸς νὰ μανθάνῃ τὰ πρὸς σωτηρίαν."

Ἂς θεωρήσωμεν ἑπομένως τὴν διαγωγὴν τῶν ἀρχαίων Χριστιανῶν ὡς πρὸς τὰς συναναστροφὰς καὶ τὰς διασκεδάσεις. Πᾶσα μὴ ἀθῶα ἡδονὴ ἦτον αὐστηρῶς ἀπηγορευμένη, καὶ ὁ Χριστιανὸς προετρέπετο νὰ διάγῃ μὲ σοβαρότητα καὶ σωφροσύνην ἀξίαν στρατιώτου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἱερέως τοῦ ὑψίστου Θεοῦ. Ἀπὸ τὰς περισσοτέρας διασκεδάσεις τῶν Ἐθνικῶν εὐσυνειδήτως ἀπεῖχον· οἱ ἀδύνατοι δὲ καὶ οἱ κενόδοξοι, οἵτινες εἰς αὐτὰς ἔπιπτον, ταχέως καὶ βαρέως ἐπεπλήττοντο.

"Ἡ Χριστιανὴ (λέγει ὁ Τερτυλλιανὸς) δὲν ἐπισκέπτεται τὰ θέατρα τῶν εἰδωλολατρῶν καὶ τὰς θορυβώδεις διασκεδάσεις τῶν συμποσίων των, ἀλλ' ἐξέρχεται νὰ ἐπισκεφθῇ τοὺς ἀσθενεῖς, νὰ μεταλάβῃ τῆς κοινωνίας, ἢ ν' ἀκούσῃ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ."

Φαίνεται δὲ ὅτι ἀδελφοί τινες καὶ ἀδελφαὶ ἀδυνατώτεροι μόλις ἠμπόρουν νὰ ἐγκαταλείψωσι τὰς διασκεδάσεις καὶ ἡδονὰς, εἰς τὰς ὁποίας νηπιόθεν εἶχον συνειθίσειν, καὶ ἐζήτουν νὰ δικαιόωνται, ὡς Χριστιανοὶ τώρα ὅσοι ἀγαπῶσι τὰς αὐτὰς ἀταξίας. Ἔλεγον ὅτι τὰ χαρίσματα τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀγαθὰ, καὶ ὅτι συγχωρεῖται ἡ πρὸς ἡμετέραν εὐχαρίστησιν νόμιμος αὐτῶν χρῆσις, ὅτι τὰ δράματα καὶ οἱ χοροὶ δὲν ἀπαγορεύονται εἰς κἀνὲν μέρος τῆς Γραφῆς, ὅτι εἶναι ὀρθὸν νὰ χορεύῃ τις, διότι καὶ ὁ Δαβὶδ ἐχόρευσεν ἔμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ· ὅτι τὸ ἐπισκέπτεσθαι ἁμαξοδρομίας καὶ ἱπποδρομίας δὲν ἐμπορεῖ νὰ ἦναι κακὸν, διότι ὁ Ἠλιοὺ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανοὺς μὲ ἅμαξαν καὶ ἵππους πυρὸς, καὶ ὁ Ἅγ. Παῦλος ἔλαβε πολλὰς διασαφήσεις ἀπὸ τὸ στάδιον καὶ τὸν κίρκον.

Περὶ τῶν τοιούτων ὑπεκφυγῶν λέγει ὁ Τερτυλλιανὸς τὰ ἑπόμενα·—"Ὦ πόσον σοφὰ τὰ ἐπιχειρήματα τῆς ἀνθρωπίνου μωρίας, μάλιστα δ' ὁπόταν φοβῆται μὴν ἤθελε χάσειν κοσμικήν τινα ἡδονήν. Πάντα μὲν εἶναι χαρίσματα τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ πρέπει νὰ στοχαζώμεθα πρὸς τί χαρίζονται, καὶ νὰ μεταχειριζώμεθα αὐτὰ συμφώνως μὲ τὸν ἀρχικὸν σκοπόν των, εἰ δὲ μὴ ἁμαρτάνομεν. Ἀληθεύει μὲν ὅτι ποτὲ εἰς τὴν Γραφὴν δὲν εὑρίσκομεν ῥητὴν ἀπαγόρευσιν θεάτρων καὶ δραμάτων· ἀλλ' εὑρίσκομεν ἐκεῖ τὴν γενικὴν ἀρχὴν, τῆς ὁποίας ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη εἶναι ἀναγκαία συνέπεια."

Περὶ δὲ τοῦ ἐκ τῶν διασαφήσεων τοῦ Ἁγ. Παύλου ἐπιχειρήματος, παρατηρεῖ, "Καλήτερον ἦτο νὰ μὴν εἶχον ποτὲ γνωρίσειν τὰς Γραφὰς παρὰ νὰ διαστρέφωσι, πρὸς δικαίωσιν τῆς κακίας, τὰ λόγια καὶ παραδείγματα, τὰ δοθέντα ὥστε νὰ διεγείρωσιν ἡμᾶς εἰς Εὐαγγελικὴν ἀρετήν· καθότι ταῦτα ἐγράφησαν ὥστε νὰ ὑψόνεται ὁ ὑπὲρ τῶν ὠφελίμων πραγμάτων ζῆλός μας, ἐνῷ βλέπομεν πόσον ζῆλον φανερόνουν οἱ Ἐθνικοὶ διὰ τὰ ἄχρηστα. Εἰπέ με, ποίαν ἄλλην ἐπιθυμίαν ἁρμόζει νὰ ἔχωμεν παρὰ τὴν τοῦ Ἀποστόλου, νὰ ἀναχωρήσωμεν καὶ νὰ ἤμεθα μετὰ τοῦ Χριστοῦ; Ἐκεῖ εἶναι ἡ χαρά σου ὅπου ἡ ἐπιθυμία σου τείνει. Εἶσαι ἄρα τόσον ἀγνώμων, ὥστε νὰ παραβλέπῃς ἢ νὰ μὴν ἀρκῆσαι μὲ τὰς πολλὰς καὶ μεγάλας χαράς, τὰς ὁποίας ὁ Κύριος σ' ἐπεδαψίλευσε; Καθότι τί εἶναι πλέον χαροποιὸν παρὰ διαλλαγὴ μετὰ τοῦ Θεοῦ, τοῦ Πατρὸς καὶ Κυρίου σου, παρὰ ἡ ἀποκάλυψις τῆς ἀληθείας, ἡ ἀποφυγὴ τῆς πλάνης, ἡ ἄφεσις τοσούτων ἁμαρτιῶν; Ποία χαρὰ τόσον μεγάλη, ὅσον ἡ ἐγκατάλειψις τῶν ματαίων ἡδονῶν τοῦ κόσμου, ἡ ἀληθινὴ ἐλευθερία, ἡ καθαρὰ συνείδησις, ἡ ἀθῶα ζωὴ, ἡ ἀφοβία τοῦ θανάτου; Αὗται εἶναι αἱ διασκεδάσεις, αὗται αἱ τραγῳδίαι καὶ κωμῳδίαι τοῦ Χριστιανοῦ, αἵτινες δὲν πληρόνονται μὲ ἀργύριον. Καὶ ποίου εἴδους χαρὰ εἶναι ἐκείνη, τὴν ὁποίαν ὀφθαλμὸς δὲν εἶδεν, οὖς δὲν ἤκουσεν, οὔτε συνέλαβεν ἡ καρδία τοῦ ἀνθρώπου;"

Μ' ὅλα ταῦτα, οἱ ἀρχαῖοι Χριστιανοὶ ἦσαν ἱλαροί, εὐπροσήγοροι, καὶ κοινωνικοί. "Δὲν εἴμεθα Βραχμᾶνες," λέγει ὁ Τερτυλλιανὸς, "δὲν εἴμεθα Γυμνοσοφισταὶ τῆς Ἰνδίας, δὲν εἴμεθα ἐρημῖται, φεύγοντες τὰ τοῦ βίου. Καλῶς γνωρίζομεν τὰς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ Δημιουργὸν καὶ Κύριον ὑποχρεώσεις μας. Οὐδενὸς τῶν χαρισμάτων αὐτοῦ δὲν ἀποβάλλομεν τὴν ἀπόλαυσιν· ζητοῦμεν μόνον νὰ διατηρῶμεν τὴν ἀνήκουσαν μετριότητα, καὶ ν' ἀποφεύγωμεν τὰς καταχρήσεις. Δὲν ζῶμεν εἰς τὸν κόσμον τοῦτον χωρὶς νὰ μετέχωμεν ἀπὸ τὰς ἀγορὰς, τὰ λουτρὰ, τὰ δημόσια καταστήματα, τὰ ἐργαστήρια, τὰς δημοπρασίας, καὶ πᾶν τὸ ἀνῆκον εἰς τὴν βιωτικὴν συγκοινωνίαν. Ἐνασχολούμεθα μεθ' ὑμῶν εἰς τὴν ναυτιλίαν, τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, τὴν γεωργικὴν, τὸ ἐμπόριον. Καταγινόμεθα μεθ' ὑμῶν εἰς τὰ χειροτεχνήματα, καὶ κοπιάζομεν πρὸς ὄφελός σας."

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ τῆς Σβεκίας, Κάρολος ΙΒ'., ἔκαμε τὴν ἀληθῆ ταύτην παρατήρησιν, ὅτι ὁ ἀγνοῶν τὴν ἀριθμητικὴν δὲν εἶναι παρὰ ἥμισυς ἄνθρωπος. Πόσον μᾶλλον ἀληθεύει τοῦτο περὶ τοῦ ὅστις φέρει μεθ' ἑαυτοῦ εἰς τὸν τάφον τοὺς σπόρους τῶν νοητικῶν δυνάμεων ἀκαλλιεργήτους καὶ ἀνωφελήτους, ἐνῷ ἀπὸ τὴν καλλιέργειαν, βλάστησιν, καὶ καρποφορίαν αὐτῶν ἠδύνατο οὐσιωδεστέραν εὐδαιμονίαν ν' ἀπολαύσῃ παρ' ὅσην ἐκ τῶν εὐχαριστήσεων τῆς δυνάμεως ἢ τοῦ πλούτου!

ΑΙ ΩΡΑΙ ΤΟΥ ΕΝΙΑΥΤΟΥ ΕΙΣ ΤΑΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΑΣ ΙΝΔΙΑΣ.

ΕΝΟΜΙΣΑΜΕΝ περίεργον νὰ θεωρήσωμεν τὰς ὥρας τοῦ ἐνιαυτοῦ εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας, ἀρχίζοντες ἀπὸ τὸ φθινόπωρον, ὁπότε κατὰ τὸν Νοέμβριον μῆνα τελειόνουσιν αἱ βροχαὶ εἰς τὰ παράλια τοῦ Κορομανδέλ. Τότε ὁ καιρὸς γίνεται ὡραῖος, καὶ ὁ οὐρανὸς καθαρὸς, ὁ δὲ ἥλιος λάμπει ἀνέφελος, ἡ δρόσος καρπίζει τὴν γῆν, καὶ ὁ ὕπνος ἔρχεται ἡδύτερος διὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν κατὰ τὰς νύκτας εὐκρασίαν· αἱ πεδιάδες σκεπάζονται ἀπὸ πολύχους στάχεις, παχείας βοσκὰς, καὶ πυκνοὺς ὀρυζῶνας, οἱ δὲ ποταμοὶ φέρουσι τὴν εὐφορίαν εἰς ὅλον τὸν τόπον, καὶ παντοῦ βλέπει τις χώρας καὶ χωρία καὶ ναοὺς νεοκονιάστους, περικυκλωμένους ἀπὸ φοίνικας, βανανέας, καὶ ταμαρίνδους. Ἀλλ' ὁ λαὸς, ὅστις εὑρίσκεται ἐν μέσῳ τῶν ἀγαθῶν τούτων, ζῇ δυστυχῶς, ὡς βασανιζόμενος μὲν ἀπὸ μικροὺς τυραννίσκους τοὺς ὑπαλλήλους τῆς ἐξουσίας, ὑποκύπτων δὲ τυφλῶς εἰς τὴν βακτηρίαν τῶν Βραχμάνων, καὶ μόλις ἀπολαύων τὴν τερπνὴν θέαν τῆς περὶ αὐτὸν φύσεως. Αἱ οἰκίαι κτίζονται μὲ πηλὸν, καὶ σκεπάζονται μὲ στέγην ἀπὸ ναστοκάλαμον καὶ φύλλα φοινίκων. Ἕκαστον χωρίον ἔχει συνήθως ἓν σχολεῖον διευθυνόμενον ἀπὸ Βραχμᾶνα, ὅστις διδάσκει τὴν ἀνάγνωσιν, τὴν γραφὴν, καὶ τὴν ἠθικήν. Οἱ ἄνθρωποι ἐνασχολοῦνται σχεδὸν ὕπαιθροι, τὰ δὲ λαμπρὰ ἐκεῖνα ὑφάσματα, τὰ ὁποῖα τιμῶνται τόσον εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ τὰ κομψὰ φαρφουρία, γίνονται ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν φοινίκων.

Ὁ Νοέμβριος εἶναι ἀφιερωμένος εἰς τὴν γεωργίαν, εἰς τὴν κηπουρικὴν, καὶ εἰς τὸ κυνήγιον τῶν πτηνῶν, τὰ ὁποῖα πίπτουσιν εἰς τὰς πεδιάδας διὰ νὰ καταφάγωσι τὸν σπόρον.—Ἡ δρόσος τῶν νυκτῶν τοῦ Δεκεμβρίου μηνὸς ἀρκεῖ εἰς τὴν βλάστησιν τῶν σιτηρῶν φυτῶν· τότε δὲ πνέοντες οἱ περιοδικοὶ ἄνεμοι βιαιότεροι σύρουσι πλῆθος νεφῶν, τὸ ψύχος ἀρχίζει, καὶ περὶ τὸ τέλος τοῦ μηνὸς ὁλόκληροι οἰκογένειαι, φέρουσαι δρέπανα εἰς χεῖρας, συναθροίζονται εἰς τοὺς ἀγροὺς διὰ νὰ θερίσωσι. Περὶ δὲ τὰ μέσα τοῦ Ἰανουαρίου οἱ ἄνεμοι κοπάζουσι, καὶ ὁ καιρὸς μεταβάλλεται εἰς τὸ εὐκραέστερον. Τότε οἱ ἄνθρωποι δίδονται εἰς τὰς ἀποδημίας καὶ τὸ κυνήγιον. Μετ' ὀλίγον δ' ἔρχεται ὁ Φεβρουάριος, ἀγαπητὸς καὶ χαριέστατος εἰς τοὺς Ἰνδούς· αὐτὸς τῳόντι εἶναι ὁ μὴν τῶν λαμπροτάτων ἡμερῶν καὶ τῶν εὐκραεστάτων νυκτῶν, ὁ καιρὸς τῶν ἀνθέων, ἡ ἐποχὴ τῶν καρπῶν, ἡ περίοδος τῶν ἀπολαύσεων καὶ ἀγροτικῶν πανηγύρεων· καθιέρωσε δὲ καὶ ἡ θρησκεία τὸν Φεβρουάριον· ἐπειδὴ μυριάδες προσκυνητῶν φέρονται εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ἱεροῦ ποταμοῦ Γκουαδαβερῆ, διὰ νὰ βαπτισθῶσιν εἰς τὰ ἡγιασμένα αὐτοῦ νάματα, ἐπικαλούμενοι τῶν ἁμαρτιῶν των τὴν ἄφεσιν. Τὸ δὲ εὐτελὲς χωρίον Κοτάλπιλι μεταβάλλεται εἰς ἔνδοξον πόλιν, ὅπου συνέρχονται οἱ ἀγορασταὶ καὶ πωληταὶ, οἱ κερδοσκόποι, καὶ οἱ εὐλαβεῖς. Ἐκεῖ περιδιαβάζουσιν εἰς τὸν ποταμὸν μὲ ἀκάτια, ἐκεῖ χορεύουσιν, ἐκεῖ παριστάνουσι διάφορα θεάματα, παιγνίδια, γυμνάσματα, κτλ. Εἰς δὲ τὰς ὄχθας τῆς πλησίον λίμνης ὑψοῦνται διάφοροι σκηναὶ ἐπὶ τροχῶν, τοὺς ὁποίους σύρουσιν ἐλέφαντες ἢ κάμηλοι, ἔχουσι δὲ τόσην ἔκτασιν, ὥστε περιλαμβάνουσιν αἰθούσας, θαλάμους, καὶ ἑστιατόρια, κτλ., καὶ σκεπάζουσι πολλὰς οἰκογενείας. Μετὰ ταῦτα δὲ προβαίνουσιν οἱ πολυτελεῖς σκίμποδες, τὰ ὀχήματα, οἱ δίφροι, καὶ οἱ ἱππεῖς. Ἀγροτικαὶ ἑορταὶ τοῦ Γκουαδαβερῆ! Θέλω ἐνθυμεῖσθαι διὰ παντὸς τὰς ἀπολαύσεις, τὰς ὁποίας φέρετε μὲ τὴν περιοδικήν σας ἐπάνοδον εἰς τὸν εὐτυχέστατον τῆς γῆς τόπον.

Ἐν τούτοις ἀρχίζει ν' αὐξάνῃ ἡ θερμότης, καὶ ὁ χειμὼν ἤδη ἐτελείωσεν! Ὁ Μάρτιος ὑποφέρεται εἰσέτι, ἀλλ' αἱ δεξαμεναὶ ξηραίνονται, ἡ γῆ σχίζεται, ἡ χλόη μαραίνεται καὶ κιτρινίζει. Τότε οἱ κάτοικοι πλύνουσι, ναυπηγοῦσι, ξυλεύουσι, κατασκευάζουσι τὸ ἅλας καὶ τὸν οἶνον τοῦ φοίνικος, τὸ δὲ ἐμπόριον ἀκμάζει εἰς τὴν παραλίαν τοῦ Κορομανδέλ. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον πνέει πάλιν ἄνεμος, πίπτουσι τὰ φύλλα, καὶ ἡ γῆ ποτίζεται ἀπὸ τὴν βροχήν. Κατὰ δὲ τὸν Ἀπρίλιον μῆνα ἡ θερμότης γίνεται ἐκ νέου ὑπερβολικὴ, καὶ τὸ θερμόμετρον ταλαντεύεται μεταξὺ 87° καὶ 88°· οἱ δὲ θῶες (τσακάλια) βασανιζόμενοι ἀπὸ τὴν πεῖναν ὠρύονται περὶ τὰς κατοικίας.

Τότε ἀποναρκοῦται σχεδὸν ὁ ἄνθρωπος, σκηναὶ ἀνεγείρονται ἔμπροσθεν τῶν οἰκιῶν, αἱ θύραι ἀνοίγονται, καὶ ὁ ἀὴρ διαυλωνίζεται· ἀλλὰ καὶ οὕτω μόλις αἰσθάνεταί τις ἀναψυχήν! ἰοβόλα δὲ ἔντομα περιπλανώμενα εἰς τὸν ἀέρα προσκολλῶνται εἰς τοὺς τοίχους, ἢ εἰς τὰ σανιδώματα, ὥστε δυσκόλως δύναταί τις νὰ διαφύγῃ τὰ δαγκάματά των. Οἱ ἰθαγενεῖς μὴ ἐργαζόμενοι κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν τοῦ ἔτους διάγουσιν ὅλον τὸν καιρὸν καπνίζοντες· ἀλλ' ὁ Μάϊος ὑπάρχει ἔτι μᾶλλον καυματώδης, διότι πολλάκις περὶ μεσημβρίαν ἀστράπτει μὲν καὶ βροντᾷ, καὶ σκοτίζεται ὁ οὐρανὸς ἀπὸ νέφη, σπανίως ὅμως βρέχει, ὥστε ὁ ἄνθρωπος νομίζει ὅτι εὑρίσκεται ἐντὸς καμίνου, καὶ οὔτε ἐπίσκεψις πλέον γίνεται, οὔτε ὑποθέσεις θεωροῦνται· τὸ θερμόμετρον τότε ἀναβαίνει ὡς 100 βαθμοὺς, τὰ ζῶα ἀποθνήσκουσι, τὰ πτηνὰ πίπτουσιν, οἱ ὁδοιπόροι ἐκπνέουσι, τὰ φρέατα ξηραίνονται, καὶ δάση ὁλόκληρα ἐνίοτε καίονται· ἀλλὰ περὶ τὸ τέλος τοῦ Μαΐου μικρά τις βροχὴ προμηνύει νέον καιρὸν, καὶ ὁ γεωργὸς σπεύδει νὰ ἑτοιμάσῃ τοὺς ἀγρούς του.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ἰουλίου πνέουσιν οἱ περιοδικοὶ ἄνεμοι, καὶ ὁ καιρὸς δροσίζεται ἀπὸ τὰς ῥαγδαίας βροχάς. Ἂν δὲ τοῦτο λείψῃ, ὁ τόπος ὅλος περιπίπτει εἰς λοιμὸν καὶ πεῖναν, τὸν δὲ Αὔγουστον βρέχει καὶ φυσᾷ ἐναλλάξ· οἱ ποταμοὶ καὶ ῥύακες πλημμυροῦσι, καθὼς ὁ Νεῖλος, καὶ αἱ πόλεις μὲ τὰ χωρία φαίνονται ὡς νῆσοι ἐν μέσῳ θαλάσσης, ὅπου ἡ συγκοινωνία γίνεται δι' ἀκατίων.

Ἀλλ' ἂν ἡ πλημμύρα αὕτη περισσεύσῃ ἢ διαρκέσῃ

ὑπὲρ τὸ δέον, ὑποσκάπτονται αἱ οἰκίαι, καταστρέφονται κῶμαι καὶ πόλεις, καὶ ἐκριζοῦνται δρυμῶνες ὁλόκληροι.

Ἀφοῦ δὲ ἀποσυρθῇ τὸ ὕδωρ, τὰ φυτὰ, καθὼς τὸ ἰνδικὸν καὶ τὸ ὀρύζιον, βλαστάνουσι, καὶ τὸ πᾶν ὑπόσχεται εὐθηνίαν· τὸν δὲ Σεπτέμβριον αὐξάνει τὸ βαμβάκιον, κτλ. στίφος ψιττακῶν καταβαίνουσιν εἰς τοὺς κήπους, εἰς τὰς ῥοιὰς, εἰς τὰς βανανέας, κτλ., ἀλλὰ συγχρόνως πληθύνονται τὴν νύκτα καὶ τὰ ἔντομα· περὶ δὲ τὰς ἀρχὰς Ὀκτωβρίου φυσᾷ ἐλαφρὸς βορρᾶς, καὶ ὁ καιρὸς μεταβάλλεται· τέλος, περὶ τὰ μέσα ὁ ἄνεμος καὶ τὰ νέφη διαλύονται εἰς βροχήν.—ΑΝΘΟΛ ΚΟΙΝΩΦ. ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΤΟ ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ.

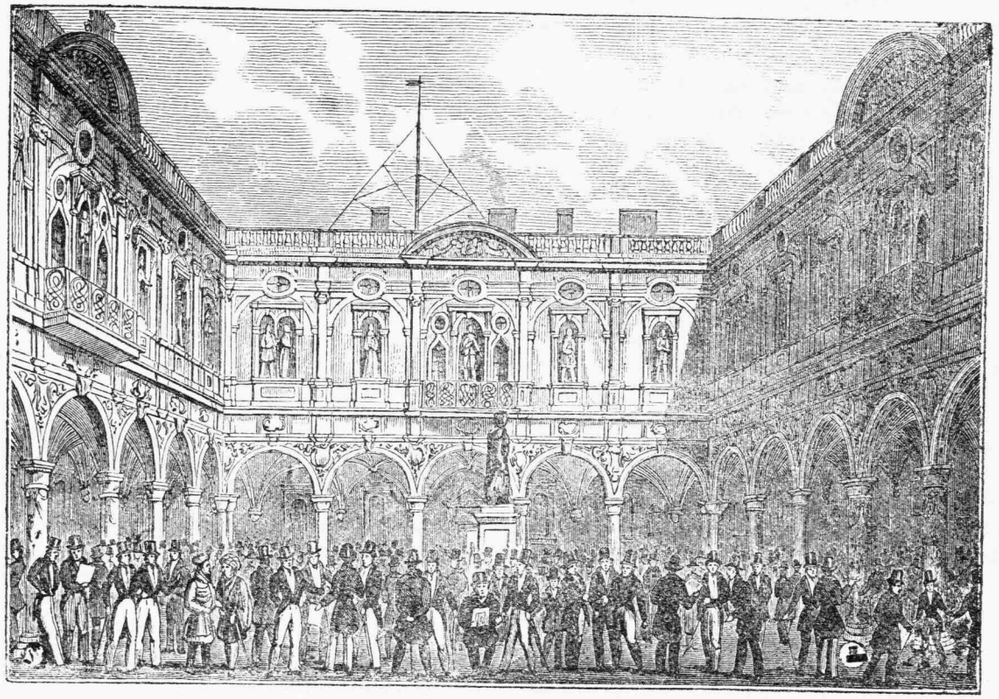

Η ΕΙΚΩΝ αὕτη παριστάνει ἓν ἀπὸ τὰ σημαντικώτερα καταστήματα τῆς μεγαλοπόλεως τοῦ Λονδίνου. Εἰς αὐτὸ συνέρχονται οἱ πολυάριθμοι καὶ βαθύπλουτοι ἔμποροι τῆς πολυανθρώπου καὶ βαθυπλούτου πόλεως, ἥτις, κατὰ τὴν φράσιν τοῦ μεγάλου τραπεζίτου Rothschild, ἐμπορεῖ νὰ θεωρῆται ὡς ἡ χρηματιστικὴ Τράπεζα ὅλου τοῦ κόσμου,—ἡ καρδία τοῦ ἐμπορίου δι' ἅπασαν ἐν γένει τὴν ἀνθρωπότητα. "Ἐννοῶ," εἶπεν ὁ εἰρημένος τραπεζίτης, "ὅτι αἱ εἰς τὴν Ἰνδίαν, εἰς τὴν Κίναν, εἰς τὴν Γερμανίαν, εἰς τὴν Ῥωσσίαν, καὶ εἰς τὸν λοιπὸν ὅλον κόσμον, ἐνεργούμεναι χρηματιστικαὶ πράξεις, λαμβάνουσιν ἐντεῦθεν τὴν κίνησιν, καὶ ἐνταῦθα τὸ τέλος."

Τὸ Βασιλικὸν Χρηματιστήριον ἀνηγέρθη πρῶτον ἐπὶ τῆς βασιλίσσης Ἐλισάβετ· ἀλλὰ μετὰ μίαν σωστὴν ἑκατονταετηρίδα, πυρκαϊᾶς συμβάσης, κατεκάη ὁλόκληρον. Εἰς τόπον αὐτοῦ ἀνηγέρθη ἀμέσως ἄλλο, τὸ ἐνταῦθα εἰκονιζόμενον, μὲ δαπάνην 60 χιλιάδων λιτρῶν στερλινῶν· πλὴν καὶ τοῦτο ἔγινε πυρὸς ἀνάλωμα πρὸ ὀλίγων ἐτῶν. Τρίτον δὲ καὶ πολὺ μᾶλλον ἐκτεταμένον χρηματιστήριον κτίζεται ἤδη ἐν Λονδίνῳ, εἰς ὃ προσδιωρίσθησαν ἑκατὸν πεντήκοντα χιλιάδες λιτρῶν στερλινῶν, ἐκτὸς ἄλλων τοσούτων, τὰς ὁποίας δαπανᾷ ἡ Βουλὴ πρὸς ἔκτασιν τῆς τοποθεσίας του· ὥστε ὅλον ὁμοῦ τὸ ἔξοδον θέλει ἀναβῆν εἰς 33,000,000 γροσίων.

Τὰ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους δωμάτια τῆς ἄνω παριστανομένης οἰκοδομῆς ἦσαν ἐνοικιασμένα εἰς μεσίτας μετοχῶν τῆς Τραπέζης, μεσίτας μετοχῶν τῶν ἀσφαλιστικῶν καταστημάτων, εἰς χαρτοπώλας, ἐφημεριδοπώλας, μουσικοπώλας, ὀπτικοὺς, ὡρολογοποιοὺς, κλπ.,κλπ. Ἐντὸς δὲ τοῦ κτιρίου ὑπῆρχεν ἀνοικτόν τι διάστημα, (ἔχον εἰς τὸ κέντρον ἔφιππον ἀνδριάντα τοῦ Καρόλου Β'.), ὅπου ἐν καιρῷ εὐδίας συνήρχοντο οἱ ἔμποροι τεταγμένην τινὰ ὥραν, καὶ, ὡς ἡ εἰκονογραφία μας παριστάνει, περιεπάτουν ἢ ἔστεκον συνδιαλεγόμενοι, καὶ κάμνοντες τὰς ἀνταλλαγὰς αὐτῶν. Πέριξ τῆς αὐλῆς ταύτης ὑπῆρχεν, ὡς βλέπεται, περιστύλιον ἡ στοὰ διὰ

σκέπην καὶ περιδιάβασιν ἐν καιρῷ βροχῆς, ἥτις ὑπερπερισσεύει ἐν Ἀγγλίᾳ καθ' ὅλας τὰς ὥρας τοῦ ἐνιαυτοῦ. Ἐκ τῆς στοᾶς ἦσαν κλίμακες ἄγουσαι εἰς τὸ ἀνώτερον μέρος τοῦ κτιρίου ἐπάνωθεν τῶν ἐργαστηρίων. Ἐνταῦθα ὑπῆρχεν ἄλλη στοὰ, ἢ περιστύλιον, ὁλόγυρα τοῦ κεντρικοῦ ὑπαιθρίου τετραγώνου, ἄγουσα εἰς γραφεῖα ὑπὸ ἐμπόρων καὶ ἀσφαλιστῶν κατεχόμενα. Τινὰ ἐκ τούτων κατείχοντο ὑπὸ τῆς πολυθρυλλήτου Ἑταιρείας τοῦ Λοῦδου, περὶ ἧς ἤκουσαν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἅπαντες οἱ ἐκ τοῦ ἐμπορικοῦ τάγματος ἀναγνῶσταί μας. Ἡ Ἑταιρεία αὕτη ἔχει ἐπιτρόπους εἰς τὰς πλειοτέρας τῶν κυριωτέρων πόλεων τοῦ κόσμου· δημοσιεύει δὲ τὰ νέα καὶ ἐμπορικὰ καὶ θαλάσσια, ὅσα μανθάνει διὰ μέσου αὐτῶν, καὶ τὰ νέα ταῦτα πρὸ πολλοῦ ἤδη χαίρουσι τὴν μεγίστην ὑπόληψιν. Εἰδήσεις περὶ τοῦ εἴσπλου καὶ ἔκπλου καραβίων· περὶ τῆς ὑπάρξεως καὶ τύχης πλοίων εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου· ἀναφοραὶ ἀπὸ τοὺς ἀπανταχόσε τῆς γῆς προξένους καὶ ἐπιτρόπους· καὶ προσέτι ἐφημερίδες πάσης ἐπικρατείας, εὑρίσκονται εἰς τὸ μέρος τοῦτο, διατεταγμέναι μὲ τοιαύτην ἐντελῆ καὶ ἁρμόδιον τάξιν, ὥστε ὁλόκληρον τὴν πραγματικὴν κατάστασιν τοῦ ἐμπορικοῦ κόσμου δύναταί τις νὰ ἴδῃ εἰς ὀλίγα λεπτά. "Ὅλος ὁ ἐμπορικὸς μηχανισμὸς τῆς γῆς μ' ἐφάνη τεθειμένος εἰς τὰς χεῖρας τῶν διευθυντῶν τοῦ Λοῦδου," εἶπε Γερμανός τις περιηγητής.

Τὸ ἐθνικὸν χρέος τῆς Μεγάλης Βρετανίας συμποσοῦται εἰς σχεδὸν 800 ἑκατομμύρια λιτρῶν στερλινῶν, ὁ ἐτήσιος τόκος τῶν ὁποίων, ὁ ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως πληρονόμενος εἰς τοὺς δανειστὰς, ἀναβαίνει εἰς περίπου 30 ἑκατομμύρια. Πιθανὸν ὅτι δύο ἕως τρία ἑκατομμύρια ἀνθρώπων ἐνέχονται κατευθεῖαν εἰς τὴν παραλαβὴν τοῦ ἐτησίου τόκου τούτου. Οἱ δανεισταὶ δὲν ἐμποροῦν ν' ἀπαιτήσωσιν ἀπὸ τὴν κυβέρνησιν τὰ χρήματά των, καθότι μὲ τοιαύτην συνθήκην ἐδάνεισαν αὐτά, τουτέστι νὰ μὴ λαμβάνωσιν εἰμὴ τὸν τόκον. Πρὸς εὐκολίαν ὅμως τῶν δανειστῶν ἡ κυβέρνησις τοὺς συγχωρεῖ νὰ πωλῶσι τὰ δικαιώματά των εἰς τὸν θέλοντα ν' ἀγοράσῃ αὐτὰ, διὰ τὴν πλήρη ποσότητα ἐὰν εὕρωσιν, ἢ δι' ὀλιγώτερον ἂν δὲν δύνανται νὰ κάμωσιν ἀλλέως. Φυσικὰ δὲ ὁποιαδήποτε περιστάσεις, ἀφ' ὧν πάσχει ἡ εὐστάθεια τῆς κυβερνήσεως, ἐνεργοῦν ὥστε νὰ ἐκπέσῃ ἡ τιμὴ τῶν ὁμολογιῶν της· ἐκ τοῦ ἄλλου δὲ μέρους, ἡ ἐπιστροφὴ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς εὐδαιμονίας κάμνει αὐτὴν νὰ ἀναβαίνῃ.

Αἱ ὁμολογίαι αὗται τῆς κυβερνήσεως δὲν εἶναι παρὰ μικρόν τι μέρος τῆς ἰδιοκτησίας, περὶ ἧς ὁ λόγος καὶ αἱ ἀνταλλαγαὶ εἰς τὸ Βασιλικὸν Χρηματιστήριον. Ἐκτὸς τούτων ὑπάρχουσι μετοχαὶ εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἀγγλίας, καὶ εἰς τὴν Συντροφίαν τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν,—μετοχαὶ εἰς δάνεια γινόμενα ὑπὸ κεφαλαιούχων εἰς ξένους τόπους· μετοχαὶ εἰς διώρυγας, σιδηροδρόμους, μεταλλεῖα, κλπ., αἵτινες ἅπασαι στηρίζονται εἰς τὴν ἰδιαιτέραν αὐτῆς ἀξίαν ἑκάστη, ἀναλόγως τῆς ὁποίας καὶ ἡ τιμή των κανονίζεται. Π. χ., ἂν ἔγινε δάνειον εἰς ξένην ἐπικράτειαν, μὲ ὑπόσχεσιν ἐκ μέρους αὐτῆς νὰ πληρόνῃ ἐτήσιόν τινα τόκον, καὶ ἂν μετέπειτα φθάσῃ εἴδησις ὅτι ἐμφύλιος πόλεμος ἐξέσπασεν εἰς τὸ δανεισθὲν κράτος, ἐκπίπτει διαμιᾶς ἡ ἀξία τῆς ὑποθήκης ἐφ' ᾗ τὰ χρήματα ἐδανείσθησαν, καὶ κατὰ συνέπειαν ἐλαττοῦται ἡ τιμὴ τῆς ἐθνικῆς ὁμολογίας του. Πάντοτε ὅμως εἰς εὐτυχεῖς καιροὺς ὑπάρχουσιν ἐν Ἀγγλίᾳ πολλοὶ πρόθυμοι νὰ δανείζωσι τὰ χρήματά των, καὶ μικρὰ πολλάκις ὁπόταν ἦναι ἡ ἐλπὶς ὠφελιμωτέρου τόκου παρ' ὅσον εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτύχωσιν εἰς τὴν ἀπὸ χρυσὸν ἀφθονοῦσαν πατρίδα των.

Τὸ ἐμπόριον, ἐπὶ ὀρθαῖς βάσεσιν ἐνεργούμενον, συντείνει τὰ μέγιστα εἰς τὸν πολιτισμὸν καὶ τὴν εἰρηνικὴν εὐζωΐαν· ὁ πόλεμος, ἐξ ἐναντίας, εἶναι πάντοτε δεινὸν πολυέξοδον, ἀκόμη καὶ ὁ πλέον ἐπιτυχής. Οἱ πόλεμοι τοῦ παρελθόντος κατεφόρτισαν ἀπὸ χρέη τὴν Ἀγγλίαν· μόνον δ' ἡ εἰρήνη καὶ τὸ ἐμπόριον τοῦ μέλλοντος δύνανται ν' ἀφαιρέσωσι τὸ βάρος.

ΔΕΙΣΙΔΑΙΜΟΝΙΑΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ.

Τέλος ἀπὸ Σελ. 88.

ΕΦΕΣΤΙΟΙ ΘΕΟΙ, ΑΣΚΛΗΠΙΕΙΑ.

ΠΑΡΕΤΗΡΗΣΕΝ ἤδη ἐκ τῶν προειρημένων ὁ ἀναγνώστης, ὅτι οὐδ' οἱ Ἕλληνες οὐδ' οἱ Ῥωμαῖοι, δύο τῶν πλέον ἐξευγενισμένων ἐθνῶν τῆς ἀρχαιότητος, εἶχον ὀρθάς τινας ἰδέας περὶ τῶν τῆς φύσεως ἐνεργειῶν, ὡς προερχομένων ἀπὸ σειρὰν ἀμεταβλήτων νόμων, συστηθέντων καὶ διατηρουμένων ὑπὸ τῆς πανσόφου Προνοίας διὰ τὴν κυβέρνησιν τοῦ παντός. Κατὰ τοῦτο ἦσαν ἀπαραλλάκτως ὅμοιοι τῶν σημερινῶν ἀπαιδεύτων, οἵτινες πιστεύουν ὅτι δι' ἐπῳδῶν ἐγείρονται οἱ ἄνεμοι, καὶ ἐκ τῆς βασκανίας προέρχονται σωματικαὶ νόσοι. Οἱ Ἕλληνες ὅμως καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ὑπερέβαινον τοὺς σημερινοὺς ἀμαθεῖς ὡς πρὸς τὰς θρησκευτικὰς πλάνας, καθὸ ἐν τάξει συγκροτήσαντες κῶδηκα δεισιδαιμονίας, ὅστις ἐφηρμόζετο εἰς πᾶσαν θέσιν, περίστασιν, ἢ συμβεβηκός. Οὐδέποτε ἴσως ὑπῆρξε τοιοῦτον ἐπεξειργασμένον καὶ συμπεπλεγμένον δεισιδαιμονίας σύστημα, ὁποῖον τὸ ἐν Ῥώμῃ κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους της· καὶ αὐτὸ δὲ, πρὸς διασάφησιν τῶν ὅσα ἠμπόρουν νὰ ἐξηγῶνται διὰ τῶν ἁπλουστάτων νόμων τῆς φύσεως.

Εἰς τοὺς χρόνους ἐκείνους τῆς θρησκευτικῆς ἀποπλανήσεως, ὁ ἄνθρωπος ἐνεχειρίζετο ἀπὸ θεότητα εἰς θεότητα ἐκ τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ἔμβαινεν εἰς τὸν κόσμον, ἢ καὶ πρὶν ἴδῃ τὸ φῶς, ἑωσοῦ τελευταῖον παρεδίδετο εἰς τὸν τάφον ἢ τὴν ἐπικήδειον πυράν. Κατὰ τὴν βελτιωμένην καὶ πλατυτέραν μυθολογίαν τῶν Ῥωμαίων, ἡ Δευέρρα προέδρευεν εἰς τὰς τύχας αὐτοῦ πρὶν γεννηθῇ, ὁ Ἰανὸς καὶ ἡ Ὀψ ἐβοήθουν αὐτὸν εἰφ τὸν κόσμον εἰσερχόμενον, ἡ Ἠγερία ἐφρόντιζε περὶ τῆς ὠδινούσης μητρὸς, ἡ Εἰλείθυια ἐπηγρύπνει εἰς τὴν κοιτί-

δα του, ὁ Βεγετανὸς ἀνεδέχετο τὴν ἐπιμέλειαν αὐτοῦ κλαίοντος, ἡ Ῥουμίνα ἦτον ἡ φύλαξ αὐτοῦ θηλάζοντος, ἡ Ἐδούρα προέδρευεν εἰς τὴν τροφήν του, καὶ ὁ Στηλινὸς ἐδίδασκεν αὐτὸν νὰ περιπατῇ. Ὅσον ηὔξανε κατὰ τὸ ἀνάστημα, ἄλλοι θεοὶ καὶ θεαὶ ἀνεδέχοντο τὴν ἐπιμέλειαν τῆς νεανικῆς καὶ ἀνδρικῆς ἡλικίας του. Ὅτε ἐνυμφεύετο, καὶ αὐτὸς καὶ ἡ νύμφη του ἐπεθεωροῦντο ὑπὸ πέντε διαφόρων θεοτήτων. Ὅτε δ' ἀπέθησκε, προέδρευεν εἰς τὴν ταφὴν αὐτοῦ ἡ Λιβιτίνα, ἡ θεὰ τῶν ἐπικηδείων τελετῶν. Πρὸς τούτοις, πᾶν ἄριστον καὶ δεῖπνον, παντὸς εἴδους ἐνδυμασία, πᾶσα πρᾶξις ἢ διασκέδασις, πᾶν χωριστὸν μέρος τοῦ σώματος εἶχε τὴν προστάτιν θεότητα, ἐφ' ἣν ἔπιπτεν ὁ ψόγος, ἄν τι κακῶς εἶχε.

Καὶ οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ῥωμαῖοι, ἀκόμη καὶ οἱ τοῦ ἀνωτάτου βαθμοῦ, προσεῖχον τὰ μέγιστα εἰς τὸν πταρμόν. Ὁ πταρμὸς ἐλογίζετο εὐτυχὴς ἢ δυστυχὴς κατὰ τὸν τρόπον ἢ τὴν ὥραν ἐν ᾗ συνέβαινεν. Ὅτε ὁ Ξενοφῶν προέτρεπε τοὺς στρατιώτας αὐτοῦ εἰς μάχην, ἄποιος ἐπταρνίσθη· τοῦτο δ' ἐφάνη τόσον ἐπικίνδυνος οἰωνός, ὥστε δημόσιοι προσευχαὶ ἀμέσως ἐτάχθησαν πρὸς ἐξιλέωσιν. Ὁ πταρμός, ὁ μεταξὺ τοῦ μεσονυκτίου καὶ τῆς ἀκολούθου μεσημβρίας, ἦτον αἴσιος, ἀλλ' ὁ μεταξὺ τῆς μεσημβρίας καὶ τοῦ μεσονυκτίου, ἀπαίσιος. Ὁ Ἀριστοτέλης ὁμιλεῖ σοβαρώτατα περὶ τῆς διαφορᾶς τοῦ πταρμοῦ εἰς τὰς δύο ταύτας περιόδους τῆς ἡμέρας. Εἰ δὸ ἢ τέσσαρες πταρμοὶ κατὰ τὴν ἀρχὴν ἔργου τινὸς, ἦτον οἰωνὸς αἴσιος· ὑπὲρ τοὺς τέσσαρας, ἀδιάφορος· εἰς δὲ ἢ τρεῖς ἀπαίσιος. Ὁπότε, δύο τινῶν συσκεπτομένων, συνέβαινεν ὥστε ἀμφότεροι νὰ πταρνισθῶσιν, ὁ οἰωνὸς ἦτον εὐτυχέστατος.

Ἂν ἔπιπτέ τι ἐντὸς ναοῦ, ἂν ἐκρότει σκεῦος, ἂν ἔπνεεν ἄνεμος ἀπροσδοκήτως, ἢ ἂν ἐγίνετο πλημμύρα, ἂν ἔμβαινε μαῦρος σκύλος εἰς τὸν οἶκον, ἂν ἐφαίνετο εἰς τὸ δῶμα ὄφις, ἂν ἐχύνετο ἅλας, ὕδωρ, μέλι, ἢ οἶνος, ἂν ἐξαίφνης ἠκολούθει σιωπὴ, ἂν ἔβαλλέ τις τὸ ἀριστερὸν μέρος τοῦ φορέματός του πρῶτον, ταῦτα πάντα ἦσαν οἰωνοὶ ἀπαίσιοι. Μίαν τῶν ἡμερῶν ὁ Αὔγουστος Καῖσαρ ἐφόρεσε πρῶτον τὸ ἀριστερὸν ὑπόδημα, καὶ μετ' ὀλίγον ἐξέσπασε συνωμοσία ἢ στάσις τῶν στρατιωτῶν αὐτοῦ· φυσικὰ δὲ ἡ στάσις προερρέθη ὑπὸ τοῦ οἰωνοῦ, ἢ ἦτον αὐτοῦ συνέπεια. Ν' ἀρχίζῃ τις ἐπιχειρήσεις, καὶ ὁμιλίας μὲ τὄνομα τοῦ Διὸς ἢ ἄλλου τινὸς θεοῦ, ἦτον αἴσιος οἰωνός. Ὁ Ξενοφῶν συσταίνει τὴν πρᾶξιν ταύτην. Ἦσαν δὲ προσέτι εὐτυχεῖς καὶ ἀτυχεῖς ἢ ἀποφράδες ἡμέραι, καί τινες ἡμέραι ἦσαν εὐτυχεῖς δι' ἓν εἶδος ἔργου, οὐχὶ δὲ δι' ἄλλο. Ὁ Αὔγουστος Καῖσαρ, ὅστις συνήθως καλεῖται ὁ μέγιστος τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων, καὶ εἰς τὸν καιρὸν τοῦ ὁποίου ἡ μάθησις ἦτον εἰς τὴν ἀκμὴν αὐτῆς, δὲν ἔκαμνε χρέη τινὰ κατά τινας ἰδιαιτέρας ἡμέρας, μὴ ὢν κατὰ τοῦτο εἰδημονέστερος τῶν ἀμαθεστάτων χωρικῶν τοῦ σημερινοῦ αἰῶνος. Καὶ ἀξιόλογοι δημόσιαι συνελεύσεις κάποτε ἀνεβάλλοντο, ἐπειδὴ γαλῆ ἢ μῦς διεπέρα κατὰ συγκυρίαν τὴν ὁδόν.

Πᾶσαν σωματικὴν νόσον ἀπέδιδον οἱ Ἕλληνες εἰς τὴν δυσμένειαν θεοῦ τινος· ὅτι προήρχετο ἀπὸ φυσικὴν αἰτίαν, οὐδὲ ποσῶς ἐσυλλογίζοντο. "Κοινὴ σχεδὸν ὑπόληψις ἦτο," λέγει ὁ Κοραῆς εἰς τὰ προλεγόμενα τοῦ Ἱπποκράτους, "ὅτι ὅλαι αἱ σωματικαὶ ἀσθένειαι ἦσαν κολάσεις τῶν θεῶν. Ἕως καὶ τὰς ἀπὸ κτηνώδη κατάχρησιν τῶν ἡδονῶν γεννωμένας ἀῤῥωστίας, ἀπέδιδον εἰς τοὺς θεούς. Μόνοι οἱ φιλόσοφοι ἐπίστευον ὅτι Θεὸς κακοποιὸς εἶναι δύο λέξεις, τῶν ὁποίων ἂν ἡ γραμματικὴ δύναται νὰ συμφωνήσῃ τὸ γένος καὶ τὸν ἀριθμὸν, ἡ Λογικὴ ἀποστρέφεται τὴν τερατώδη ἕνωσιν καὶ ἀντίφασιν. Οἱ θεοὶ τοῦ δεισιδαίμονος πλήθους ἦσαν θεοὶ τύραννοι· ἀκόλουθον λοιπὸν ἦτον ὡς ἀπὸ τοιούτους νὰ ζητῶσι καὶ τὴν θεραπείαν ὅσων ἔπασχον δι' ἰδίαν των μωρίαν κακῶν, καὶ τοὺς ἱερεῖς, ὡς αὐλικοὺς τυράννων, νὰ πλουτίζωσι μὲ δῶρα, διὰ νὰ ἐξιλεώσωσι τῶν θεῶν τὴν ὀργήν. Τοιαύτην ὑπόληψιν τοιοῦτοι ἱερεῖς φυσικὰ ἐσπούδαζον νὰ τὴν στηρίζωσιν εἰς τὰς κεφαλὰς τοῦ λαοῦ· καὶ τούτου μέσον ἄλλο ἐνεργέστερον δὲν εἶχον παρὰ τὰ καθημερινὰ τοῦ Ἀσκληπιοῦ θαυματουργήματα. Ἡ θεραπεία τῶν νόσων ποτὲ μὲν ἐγίνετο μὲ ἰατρικόν τι ποτὸν, ἢ ἔμπλαστρον, συνωδευμένον μὲ πολλὰς πράξεις δεισιδαίμονας, τὰς ὁποίας, ὡς ἐκ προσταγῆς τοῦ Θεοῦ, ἔκαμνεν ὁ ἀῤῥωστος· ποτὲ δὲ μὲ ἐπῳδὰς ψαλλομένας εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ πάσχοντος· ἄλλοτε ἐκοιμᾶτο αὐτὸς ὁ ἱερεὺς, ἢ ἐκοίμιζε τὸν ἀῤῥωστον, εἰς τὸν ναὸν, καὶ κατὰ τὰ φαινόμενα εἰς τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον ὀνείρατα, διώριζε τὰ εἴδη τῶν ἰατρικῶν. Συνείθιζον ἀκόμη οἱ ἱερεῖς νὰ τρέφωσιν εἰς τοὺς ναοὺς καὶ ἡμερωμένα ὀφείδια, διὰ νὰ τὰ μεταχειρίζωνται ὡς κήρυκας τῆς παρουσίας τοῦ θεοῦ, καὶ πολλάκις ὡς συνεργοὺς τῶν θαυμάτων. Ἐπεμελοῦντο μάλιστα νὰ θαυματουργῶσι τὴν νύκτα, ἀφοῦ ἔσβενον τὰ φῶτα τοῦ ναοῦ, ὅπου ἐκοιμῶντο οἱ ἀῤῥωστοι· τὸ σκότος ἐμπόδιζε τούτους νὰ βλέπωσι μὲ τίνα τρόπον ἐγίνοντο τὰ θαύματα, καὶ μὲ πόσην ἀπληστίαν οἱ θαυματουργοὶ ἐσάκκιζον τὰς προσφορὰς τῶν ἀῤῥώστων. Ἄπιστος ἤθελε σήμερον φανῆν ἡ τόση τῶν λαοπλάνων τούτων ἀναισχυντία, ἐὰν ὁμοφώνως ὅλη ἡ παλαιὰ ἱστορία δὲν ἐμαρτυροῦσε τὴν ἀλήθειαν τῶν ὅσα εἶπαν κατ' αὐτῶν εἰς τὴν σκηνὴν οἱ κωμικοὶ, καὶ ἐξαιρέτως ὁ Ἀριστοφάνης, ὅστις περιγράφει ἀστειότατα τὰ γινόμενα εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ·

Ὡς δὲ τοὺς λύχνους ἀποσβέσας
Ἡμῖν παρήγγειλεν καθεύδειν τοῦ θεοῦ
Ὁ πρόσπολος, εἰπὼν, ἤν τις αἴσθηται ψόφου,
Σιγᾷν, ἅπαντες κοσμίως κατεκείμεθα.
Ἔπειτ' ἀναβλέψας ὁρῶ τὸν ἱερέα
Τοὺς φθοῖς ἁφαρπάζοντα καὶ τὰς ἰσχάδας
Ἀπὸ τῆς τραπέζης τῆς ἱερᾶς. Μετὰ τοῦτο δὲ
Περιῆλθε τοὺς βωμοὺς ἅπαντας ἐν κύκλῳ,
Εἴπου πόπανον εἴη τι καταλελειμμένον·
Ἔπειτα ταῦθ' ἥγιζεν εἰς σάκταν τινά.

Ἀλλὰ μὴ νομίσῃ τις ὅτι τὰ κέρδη τῶν ἱερέων περιωρίζοντο εἰς ἰσχάδας καὶ πόπανα καὶ ἄλλα τοιαῦτα

εὐτελῆ φαγήσιμα· οἱ ναοὶ ἐστολίζοντο ἀπὸ τοὺς ἀῤῥώστους μὲ σκεύη καὶ παντὸς εἴδους ἀναθήματα βαρύτιμα, καὶ οἱ ἱερεῖς ἐλάμβανον χρηματικοὺς μισθοὺς τόσον πλέον βαρεῖς, ὅσον πλειοτέρας καὶ ἀῤῥωστιῶν αἰτίας, καὶ μωρίας ἀφορμὰς, παρὰ τοὺς πένητας ἔχουσιν οἱ πλούσιοι. Διὰ μόνην τὴν εἰκόνα τῆς Ἀφροδίτης ἀφιερωμένην εἰς τὸ Ἀσκληπίειον τῆς Κῶ, ἐχάρισεν εἰς τοὺς Κῴους ὁ Αὔγουστος Καῖσαρ ἑκατὸν ταλάντων φόρον, καὶ τὴν μετέφερεν εἰς τὴν Ῥώμην. Ὁ περιβόητος λαοπλάνος Ἀλέξανδρος ἐκέρδαινεν εἰς τὸ Ἀσκληπίειον τοῦ Πόντου, ἀπὸ μόνους τοὺς χρησμοὺς, ὀκτὼ μυριάδας δραχμῶν κατ' ἔτος."

Εἰς ὅλα τὰ Ἀσκληπίεια ταῦτα συνείθιζον οἱ ἱερεῖς νὰ κρεμῶσι πινακίδια, ἐφ' ὧν ἐπέγραφον τὸ εἶδος τῆς νόσου ἑκάστου ἀῤῥώστου, καὶ τὸν τρόπον τῆς θεραπείας, πάντοτε ὅμως αὐτὴν παριστάνοντες ὡς διὰ θαύματος γενομένην. Ἐκ τῶν πινακιδίων τούτων τινὰ διεσώθησαν μέχρι τῆς σήμερον· ἰδοὺ δὲ τὰ περιεχόμενα τεσσάρων.

1. Εἰς τυφλόν τινα, Κάϊον τὄνομα, ἐδόθη ἐσχάτως ὁ ἑπόμενος χρησμός·—"Νὰ πλησιάσῃ εἰς τὸν βωμὸν ὡσεὶ βλέπων· ἔπειτα νὰ βαδίσῃ ἐκ δεξιῶν εἰς τἀριστερὰ, νὰ θέσῃ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοὺς πέντε δακτύλους τῆς δεξιᾶς χειρός του, ἑπομένως δὲ νὰ ὑψώσῃ τὴν χεῖρα, καὶ νὰ βάλῃ αὐτὴν ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν." Καὶ ἰδοὺ! τὸ πλῆθος ἴδε τὸν τυφλὸν ὅτι ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ ἐχάρησαν ὅτι τοιαῦτα θαύματα λαμπρύνουσι τὴν βασιλείαν τοῦ αὐτοκράτορος ἡμῶν Ἀντωνίνου.

2. Εἰς τὸν Λούκιον, ὁ ὁποῖος τόσον δεινῶς ἔπασχεν ἀπὸ ἀλγηδόνα εἰς τὴν πλευράν, ὥστε οὐδεὶς ἤλπιζε τὴν ἀνάῤῥωσιν αὐτοῦ, ἀπεκρίθη ὁ θεὸς τὰ ἑπόμενα·—"Πλησίασον εἰς τὸν βωμόν· λάβε στάκτην, μίξον αὐτὴν μὲ οἶνον, ἔπειτα δὲ πλαγίασον ἐπὶ τοῦ πονεμένου πλευροῦ σου." Καὶ ὁ ἄνθρωπος ἀνέλαβε, καὶ δημοσίᾳ ἀπέδωκεν εὐχαριστίας εἰς τὸν θεὸν, συγχαίροντος καὶ τοῦ πλήθους.

3. Ὁ Ἰουλιανὸς ἔπτυεν αἷμα, καὶ οὐδεὶς εἶχεν ἐλπίδα περὶ τῆς ἀναῤῥώσεώς του· ἀλλ' ὁ θεὸς εἶπε, "Πλησίασον, λάβε πιτυΐδας (κοκκουνάρια) ἐκ τοῦ βωμοῦ, καὶ τρῶγε αὐτὰς μὲ οἶνον τρεῖς ἡμέρας." Καὶ ὁ ἄνθρωπος ἀνέλαβε, καὶ ἐλθὼν εὐχαρίστησεν εἰς τὸν θεὸν ἐνώπιον τοῦ λαοῦ.

4. Τυφλός τις στρατιώτης, Βαλέριος Ἄσπερ ὀνομαζόμενος, ἔλαβε παρὰ τοῦ θεοῦ τὴν ἀπάντησιν ταύτην· "Νὰ μίξῃ μὲ γάλα τὸ αἷμα λευκοῦ ἀλεκτρυόνος, καὶ νὰ κάμῃ ἐξ αὐτῶν ἀλοιφὴν, μὲ τὴν ὁποίαν νὰ τρίβῃ τρεῖς ἡμέρας τοὺς ὀφθαλμούς του." Καὶ ἰδού! ὁ τυφλὸς ἀνέλαβε τὸ φῶς του, καὶ ἦλθε, καὶ δημοσίᾳ εὐχαρίστησεν εἰς τὸν θεόν.

Τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ῥώμης οἱ ἄρχοντες ἐπεκύροναν καὶ ἐπεκρότουν εἰς τὰς ἀτοπίας ταύτας. Περὶ κάνενὸς φιλοσόφου ἢ σοφοῦ δὲν ἀναγινώσκομεν ὅτι κατέκρινεν αὐτάς. Ὁ Σωκράτης, ὅστις ἀναμφισβητήτως ἦτον ὁ πλέον πεφωτισμένος ἠθικολόγος τοῦ καιροῦ του, διέταξεν ἀποθνήσκων νὰ θυσιάσωσιν ἀλεκτρυόνα εἰς τὸν Ἀσκληπιόν. Ἂν δὲ ὁ μέγας οὗτος σοφὸς μὲ τὴν ῥητὴν αὐτοῦ διαταγὴν ἐπεκύρωσε τοιαύτην παχυλὴν δεισιδαιμονίαν, πόση πλάνη πρέπει νὰ κατεκυρίευε τὸν χυδαϊκὸν νοῦν;

Ἄλλη δεισιδαιμονία τῶν Ἑλλήνων, ἐκ τῆς Αἰγύπτου καὶ Περσίας εἰσαχθεῖσα, ἦτον ἡ πίστις εἰς τὰς μαγικὰς δυνάμεις τῶν περιάπτων. Βοτάναι τινὲς ἐλογίζοντο γοητευτικαὶ, καὶ ἐκρεμάζοντο περὶ τὸν τράχηλον, ἢ ἐκρύπτοντο εἰς μέρος τι τῶν φορεμάτων, ὡς διὰ ν' ἀποκρούωσι μιάσματα, ἢ νὰ θεραπεύωσι κακοήθεις ἀσθενείας. Μικρὰ κομμάτια κοκκάλου, κατεσκευασμένου εἰς δακτυλίδια καὶ ἄλλα στολίσματα, ἐπιστεύετο ὅτι ἔχουσιν ὅμοιον μαγικὸν ἀποτέλεσμα. Ἴχνη τῆς δεισιδαιμονίας ταύτης, ὡς καί τινων ἄλλων, ὑπάρχουσι καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη.

Τὸ λύειν δύσκολα ζητήματα διὰ κλήρων ἦτον ἀρχαιοτάτη συνήθεια, ἐπικρατήσασα εἰς πολλὰ τῶν ἀνατολικῶν ἐθνῶν πρὶν ἀκόμη φανῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἐγίνετο δ' ἡ μαντεία κατὰ διαφόρους τρόπους. Εἷς ἦτο νὰ στήνωσι δύο ξυλάρια εἰς τὴν γῆν, καὶ νὰ προσδιορίζεται τὸ ζήτημα ἐκ τῆς διευθύνσεως καθ' ἣν ἔπιπτον. Εἰς τὴν ἀρχαίαν ταύτην πρᾶξιν κατέφυγον καὶ οἱ Ἰσραηλῖται, οἵτινες δι' αὐτὴν καὶ ἄλλας μωρίας δικαίως ἐπεπλήσσοντο· "Ὁ λαός μου συμβουλεύεται τὰ ξύλα του, καὶ ἡ ῥάβδος του ἀποκρίνεται εἰς αὐτόν!" Ὡσηὲ δ'. 12. Καὶ οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἔῤῥιπτον λαχνοὺς διὰ κύβων, ἢ δι' ἐπιγεγραμμένων λιθαρίων, ἀλλὰ κοινότερον διὰ στίχων ἀπὸ σκεῦός τι συρομένων, ἢ διὰ ποιήματος κατὰ τύχην ἀνοιγομένου. Ὁ πλέον εὐϋπόληπτος τρόπος τοῦ διὰ κλήρων μαντεύεσθαι ἦτον ὁ διὰ τῶν Ὁμηρικῶν ποιημάτων. Τῆς Ἰλιάδος ἀνοιγομένης, οἱ πρῶτοι στίχοι, ἐφ' οὓς ἔπιπτεν ὁ ὀφθαλμὸς, ἐδηλοποίουν τὴν τύχην, ἢ ἀπεκρίνοντο εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ἐρωτῶντος. Ὁ Βιργίλιος εἶχε τὴν αὐτὴν ὑπόληψιν παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις. Ἀκόμη δὲ καὶ οἱ πρῶτοι Χριστιανοὶ δὲν ἦσαν ἐλεύθεροι ἀπὸ τὰς ματαίας ταύτας πλάνας. Εἰς δυσκόλους καὶ ἀμφιβόλους περιστάσεις, ἔθετον τὴν χεῖρα εἰς τὰ ἱερὰ βιβλία, ἢ εἰς τὸ Ψαλτήριον, διεύθυνσιν καὶ βοήθειαν ζητοῦντες. Ὁ Ἅγ. Αὐγουστῖνος εἰς τὴν πρὸς τὸν Ἰανουάριον ἐπιστολήν του ἐπικυροῖ τὴν πρᾶξιν ταύτην, ἂν ἐγίνετο διὰ πνευματικὸν τέλος. Ἐπεκράτει δὲ οὐχὶ μόνον κατὰ τὸ διάστημα τοῦ μεσαιῶνος, ἀλλὰ καὶ πολὺν χρόνον μετέπειτα, ἐν ἰσχύϊ οὖσα καὶ τὴν δεκάτην ἑβδόμην ἑκατονταετηρίδα.

ΠΕΡΙ ΧΑΛΑΖΗΣ.

Η ΧΑΛΑΖΑ, ὡς κοινῶς γνωρίζομεν, δὲν ἔχει πάντοτε τὸ αὐτὸ μέγεθος· συνήθως μὲν εἶναι ὡς κόκκος μικρός· πολλάκις ὅμως ἔχει τοσοῦτον ὄγκον, ὥστε ἀφανίζει τὰ διάφορα σώματα ἐπὶ τῶν ὁποίων πίπτει. Παραλείποντες τὰς μυθώδεις εἰδήσεις, καὶ ἐπιστηριζόμενοι εἰς τὰς μαρτυρίας γνωστῶν φυσικῶν, οἱ ὁποῖοι ἐμέτρη-

σαν τὸ βάρος αὐτῆς καὶ τὴν διάμετρον, βεβαιοῦμεν, ὅτι εἰς πολλοὺς τόπους ἔπεσε χάλαζα σχεδὸν λιτριαία.

Τὸ σχῆμα αὐτῆς συνήθως μὲν εἶναι στρογγύλον, πολλάκις δὲ ἐπίμηκες καὶ ὀξύ, καὶ ἐνίοτε πλατυσμένον. Ἡ δὲ ἐσωτερικὴ κατασκευή της εἶναι ἀξιοπερίεργος, καὶ δεικνύει τὴν βαθμηδὸν αὔξησίν της. Καὶ τὸ μὲν κέντρον αὐτῆς εἶναι σκιερὸν, περιζωννύεται δὲ ἀπὸ συγκεντρικὰ στρώματα διαδοχικῶς διαφανῆ καὶ σκιερά. Παρατηρεῖται ὅμως καὶ χάλαζα ἀκτινοειδὴς ἀπὸ τοῦ κέντρου ἕως τῆς ἐπιφανείας της.

Μετὰ τὰς παρατηρήσεις ταύτας ὡς πρὸς τὸ μέγεθος τὸ σχῆμα καὶ τὴν κατασκευήν της, ἀναφέρομεν καὶ τὰς περιστάσεις, αἱ ὁποῖαι προηγοῦνται, ἢ συνοδεύουσι τὴν πτῶσιν αὐτῆς. Ἡ χάλαζα εἶναι μὲν συνήθως προοίμιον τῶν ῥαγδαίων βροχῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ συνοδεύεται, πλὴν ποτὲ δὲν παρακολουθεῖ. Ἡ διάρκεια τῆς πτώσεώς της εἶναι μικροτάτη, φθάνουσα τὸ πολὺ ἕως ἑνὸς τετάρτου τῆς ὥρας. Ἀλλ' ἡ ποσότης τοῦ εἰς τὸ διάστημα τοῦτο πίπτοντος ἀπὸ τὰ νέφη πάγου εἶναι ἀξιοθαύμαστος· ἐνίοτε σκεπάζει τὴν γῆν μὲ στρῶμα πολλῶν δακτύλων πάχους.

Ὁποίαν φθορὰν ἐπιφέρει καὶ ὡς ἐκ τοῦ βάρους της καὶ ὡς ἐκ τῆς ταχύτητος, τὴν ὁποίαν ἀποκτᾷ ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, εἰς τὰ ἐπίγεια σώματα, καθεῖς δύναται νὰ τὸ φαντασθῇ. Εἶναι ὅμως παρατηρημένον, ὅτι συνήθως μὲν πίπτει τὴν ἡμέραν, σπανίως δὲ τὴν νύκτα, καὶ συχνότερα τὸ θέρος παρὰ τὸν χειμῶνα. Τὰ νέφη, ἐκ τῶν ὁποίων πίπτει, εἶναι ἐκτεταμένα, παχύτατα, καὶ ἐπισκιάζουσι πολὺ τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας· τὸ δὲ ὕψος αὐτῶν εἶναι πολλὰ μικρὸν, διότι οἱ ὀρεινοὶ βλέπουσι πολλάκις τὰ νέφη ὑπὸ ἑαυτοὺς καλύπτοντα τὰς πεδιάδας μὲ χάλαζαν· ὀλίγον πρότερον τῆς χαλάζης γίνεται θόρυβος ὅμοιος μὲ τὸν θόρυβον καρύων τριβομένων μεταξύ των εἰς σάκκον, καὶ τὸν ὁποῖον ἀκούουσιν εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν. Τελευταῖον, ἡ πτῶσις τῆς χαλάζης συνοδεύεται πάντοτε μὲ ἠλεκτρικὰ φαινόμενα, καὶ ποτὲ μὲν ἀκούονται βρονταὶ, προηγούμεναι τοῦ θορύβου, περὶ τοῦ ὁποίου ὡμιλήσαμεν, ποτὲ δὲ ὁ θόρυβος οὗτος ἀκούεται ταὐτοχρόνως μὲ τὴν πτῶσιν τῆς χαλάζης.

Ἰδοὺ δὲ ὁποῖαι εἶναι αἱ γνῶμαι τῶν σοφῶν ὡς πρὸς τὸν σχηματισμὸν τῆς χαλάζης. Ἄλλοτε μὲν ἐδόξαζον, ὅτι εἶναι σταγόνες βροχῆς κρυσταλλούμεναι εἰς τὰ ὕψη τῆς ἀτμοσφαίρας, καὶ ὅτι, παρασυρόμεναι ὁριζοντίως ἢ πολλὰ πλαγίως ὑπὸ σφοδρῶν ἀνέμων, συναπαντῶσιν εἰς τὴν πτῶσίν των ἄλλας σταγόνας, τὰς ὁποίας παγόνουσι διὰ τῆς ἐπαφῆς των, καὶ προσκολλῶσι περὶ ἑαυτὰς σφαιροειδῶς. Πλὴν ἡ ἐξήγησις αὕτη εἶναι ἀπίθανος, διότι τὸ μεταξὺ τῶν νεφῶν καὶ τῆς γῆς διάστημα εἶναι ἐν γένει πολλὰ μικρὸν ὡς πρὸς τὸν σχηματισμὸν τοῦ κόκκου τῆς χαλάζης, ἡ περιφέρεια τῆς ὁποίας ἐνίοτε εἶναι ὑπὲρ τοὺς 14 δακτύλους.

Ὁ περίφημος Βόλτας μᾶς ἔδωκε τὴν πιθανωτέραν θεωρίαν περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῆς χαλάζης, μολονότι δὲν ἐξηγεῖ τὰς περιστάσεις ὅλας, καὶ μᾶς ἀφίνει εἰς μεγάλην ἀμφιβολίαν.

Ὁ Βόλτας ὑποθέτει δύο νέφη θυελλώδη, ἀντιθέτως ἠλεκτρισμένα, κείμενα τὸ ἓν ἄνω τοῦ ἑτέρου, καὶ ὀλίγον ἀπέχοντα μεταξύ των· ἡ δὲ ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασις εἶναι τοσαύτη, ὥστε διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ ἐπενεργοῦν συγχρόνως ἐπὶ κόκκων τῆς χαλάζης, κειμένων μεταξὺ τῶν δύο τούτων νεφῶν. Καὶ ὑποτεθέντος, ὅτι εἰς τὸ ἄνω νέφος ἐσχηματίσθησαν κατὰ πρῶτον μικροὶ κόκκοι χαλάζης διὰ τοῦ ψύχους, τοῦ προερχομένου εἴτε ἀπὸ ταχεῖαν ἐξάτμισιν, εἴτε ἀπὸ ἄλλην οἱανδήποτε αἰτίαν, οἱ κόκκοι οὗτοι θέλουσι πέσειν ἐξ αἰτίας τοῦ βάρους των ἐπὶ τοῦ κάτω νέφους, θέλουσι συμμερισθῆν τὸν ἠλεκτρισμὸν αὐτοῦ, καὶ ὡς ἐκ τούτου θέλουσιν ἀπωσθῆν πρὸς τὰ ἄνω· οὕτω θέλουσιν ἐφελκυσθῆν ὑπὸ τοῦ ἄνω νέφους, τὸ ὁποῖον, ἀφοῦ πρότερον τοὺς ἠλεκτρίσῃ, θέλει τοὺς ἀπωθήσειν, καὶ πάλιν ἠλεκτρισθέντες ὑπὸ τοῦ κάτω θέλουσιν ἐφελκυσθῆν ὑπὸ τοῦ ἄνω, καὶ οὕτω καθεξῆς. Τούτου τεθέντος, οἱ κόκκοι τῆς χαλάζης περιαγόμενοι μεταξὺ τῶν δύο τούτων νεφῶν παγόνουσι περὶ αὐτοὺς τοὺς ὑδατώδεις ἀτμοὺς τοῦ ἀέρος, καὶ αὐξάνουσιν οὕτω τὸν ὄγκον, μέχρις οὗ ὑπερισχύσασα ἐπ' αὐτῶν ἡ ἐνέργεια τῆς βαρύτητος τοὺς ῥίψῃ κατὰ γῆς.

Αὕτη ἡ μεταξὺ τῶν δύο ἐπικειμένων νεφῶν πρὸς τὰ ἄνω καὶ κάτω κίνησις τῆς χαλάζης ἐξηγεῖ μάλιστα τὸν θόρυβον, τὸν ὁποῖον ἀκούομεν εἴτε πρὸ τῆς πτώσεως εἴτε καὶ εἰς αὐτὴν τὴν πτῶσιν τῆς χαλάζης. Ἐξηγεῖ πρὸς τούτοις τὴν ἐσωτερικὴν κατασκευὴν αὐτῆς, τῆς ὁποίας τὰ σκιερὰ καὶ διαφανῆ σφαιροειδῆ στρώματα μᾶς φανερόνουσι τὰς ἐποχὰς τοῦ σχηματισμοῦ.

Καταλαμβάνομεν ἤδη ἀπὸ τὴν σύντομον ταύτην ἔκθεσιν, ὅτι τὸ φαινόμενον τῆς χαλάζης εἶναι δυσερμήνευτον, καὶ ὅτι χρειάζονται πολλαὶ καὶ ἀκριβεῖς παρατηρήσεις πρὸς ἀκριβῆ ἐξήγησιν ὅλων τῶν περιστάσεων, ὑπὸ τὰς ὁποίας παρουσιάζεται. Πολλοὶ διὰ νὰ προφυλάξωσι τὰς πεδιάδας ἀπὸ τὰ καταστρεπτικὰ ἀποτελέσματα τῆς χαλάζης ἔστησαν κατὰ διαστήματα ξυλίνους ῥάβδους 20 ἢ 30 ποδῶν ὕψους, εἰς τὴν κορυφὴν τῶν ὁποίων ἐπροσκόλλησαν αἰχμὴν ἐκ σιδήρου ἢ χαλκοῦ, συγκοινωνοῦσαν διὰ μεταλλίνου σύρματος ἢ διὰ χορδῆς μὲ τὸ ἔδαφος. Τὰ ἐργαλεῖα ταῦτα, τὰ ὁποῖα ὀνομάζουσιν ἀντιχαλάζια (paragrêles), δὲν εἶναι ἐπιστημονικὴ ἐφεύρεσις, καὶ δὲν δύνανται νὰ ἐμποδίσωσι τὸν σχηματισμὸν τῆς χαλάζης, διότι ἀγνοεῖται, ἂν ὁ ἠλεκτρισμὸς συμβάλῃ εἰς τὸν σχηματισμὸν αὐτῆς. Πλὴν καὶ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην τὰ ἀντιχαλάζια δὲν δύνανται ὡς ἐκ τῆς κατασκευῆς των νὰ οὐδετερώσωσι τὸν ἠλεκτρισμὸν τῶν νεφῶν.—Φυσικὴ Εμ. Ψυχα.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΠΕΡΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΕΝ ΣΤΕΝΟΧΩΡΙΑ.

Τὰ πάθη τῶν γυναικῶν εἰς τὸν ἡμέτερον τοῦτον κόσμον εἶναι μεγαλήτερα παρ' ὅσον φαίνονται εἰς ἐπιπολαίους παρατηρητάς. Κρυφίως καὶ σιωπηλῶς δεικνύουσι πολλάκις ἡρωϊκὴν ὑπομονὴν καὶ καρτερίαν. Πάντοτε ὑπάρχουν ἐν ἀφανείᾳ πολυάριθμοι γυναῖκες, νέαι

καὶ πρεσβύτεραι, μετ' ἐναρέτου ὑποκλίσεως ὑπομένουσαι κόπους καὶ στερήσεις, ὑφ' ὧν ὁ ἀνυπόμονος ἀνὴρ, ὡς ἐπιτοπλεῖστον, ἤθελε βιασθῆν εἰς κακίαν καὶ ἐγκλήματα· ἡ δὲ γυνὴ ὑποφέρει ἕως θανάτου ἄνευ γογγυσμοῦ ἢ παραπόνου. Χίλιοι πόροι ζωῆς πρόκεινται εἰς τὸν ἄνδρα· ἡ γυνὴ ὅμως, πανταχόθεν εἰς κύκλον στενώτατον περιωρισμένη, καταντᾷ ἐνίοτε εἰς θλίψιν καὶ στενοχωρίαν, ἀόρατον γενικῶς εἰς τὸν κόσμον, καὶ κατὰ συνέπειαν ὀλίγον ἐννοουμένην.

Πρό τινων χρόνων Ἄγγλος μὲ ἀνατροφὴν, τὸνομα Γάλλειος, ὑπῆγε μ' ἀξίωμα πολιτικὸν εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας, ὅθεν, μετὰ διατριβὴν οὐ πολυχρόνιον, ἐπέστρεψεν ἱκανὸν ἔχων πλοῦτον, καὶ δύο μικρὰ τέκνα, ἄρρεν καὶ θῆλυ. Περὶ τῆς γεννήσεως τούτων αὐτὸς μὲν ἐφύλαττε βαθεῖαν σιωπήν· ἀλλὰ τὸ χρῶμά των σαφῶς ἐδήλου ὅτι κατήγοντο ἀπὸ γυναῖκα τῆς Ἰνδίας. Ἔβαλε δ' αὐτὰ ὑπὸ τὴν φροντίδα ταπεινῶν μὲν χρησίμων δ' ἀνθρώπων εἰς χωρίον τι, καὶ ἀμέσως ἀνεχώρησεν. Οἱ δύο μικροὶ ξένοι,—τοὐλάχιστον τοιοῦτοι ἐφαίνοντο,—εἴλκυσαν τὴν ἀγάπην ὅλων τῶν περὶ αὐτοὺς, καὶ διῆγον εὐδαίμονες συναλλήλως, ἑωσοῦ ἐλθὼν ὁ πατὴρ ἐπῆρε τὸ ἀγόριον. Τοῦτο ἐπροξένησεν εἰς τὴν ἀδελφὴν μεγίστην λύπην, ἡ ὁποία καὶ διέμεινεν εἰς αὐτὴν ἐφ' ὅλης ζωῆς, καθότι οὐδέποτε πλέον εἶδε τὸν ἀδελφόν της, οὐδ' ἔμαθε ποτὲ τί ἀπέγινε. Διέτριβε δὲ εἰς τὸ χωρίον ἑωσοῦ ἀποκατέστη γυνὴ, μόλις ποτὲ μανθάνουσα παρὰ τοῦ πατρός της, ὁ ὁποῖος εἶχε νυμφευθῆν εἰς μίαν τῶν μεγαλοπόλεων τῆς Ἀγγλίας νύμφην εὐγενῆ καὶ βαθύπλουτον. Ἡ Αἰκατερίνα Γαλλείου, καθότι αὐτὸ ἦτο τὄνομα τῆς νεάνιδος, ἔλαβεν ἐκπαίδευσιν ταπεινὴν, περιωρισμένην εἰς ὀλίγα τινὰ γράμματα καὶ εἰς τὴν τέχνην τοῦ κατασκευάζειν γυναικεῖα ἐνδύματα, ἀφ' ἧς εἶπαν πρὸς αὐτὴν ὅτι ὤφειλε νὰ κερδαίνῃ τὸν ἐπιούσιον ἄρτον. Ὅτε δ' ἔφθασεν εἰς εἰκοσιενὸς ἢ εἰκοσιδύο χρόνων ἡλικίαν, τὴν ἔπεμψεν ὁ πατήρ της μικρὰν ἀργυρίου ποσότητα, καὶ τὴν ψυχρὰν ἐνταυτῷ συμβουλὴν νὰ μετοικήσῃ εἰς τὴν μητρόπολιν, καὶ νὰ προσπαθήσῃ ἐκεῖ νὰ συστηθῇ εἰς τὴν τέχνην, τὴν ὁποίαν εἶχε μάθειν. Τὴν εἶπε προσέτι νὰ μὴ περιμένῃ ἀπ' αὐτὸν ἄλλην βοήθειαν, καὶ "νὰ μὴ τὸν γράψῃ πλέον."

Ἡ νεᾶνις ὑπήκουσε, καὶ μεταβᾶσα εἰς τὴν μητρόπολιν ἐνοικίασε δωμάτιον εἰς εὐϋπόληπτον γειτονίαν, ὅπου νὰ ἐργάζεται ὡς ῥάπτρια ἢ κοσμήτρια. Ἀλλ' ἡ ἐπιχείρησις ἐκ πρώτης ἀρχῆς ἔδιδε μικρὰς ἐλπίδας ἀγαθοῦ τέλους Ἡ κόρη ἦτο μὲν εἰδήμων, ἀλλ' ἠγνόει ὅλως διόλου τὰ τοῦ κόσμου, ἄπειρος οὖσα τῶν πολυποικίλων μεθόδων, δι' ὧν ἀποκτᾶται καὶ διατηρεῖται ἐργασία εἰς μεγαλόπολιν, καὶ ἄμοιρος φίλων ἐπίσης καὶ γνωρίμων. Ἐπιμελέστατα ἐζήτει ἔργον· ἀλλ' ὀλίγοι ἔδιδον, καὶ οἱ πόροι της δὲν ἐξήρκουν εἰς τὴν ταπεινὴν αὐτῆς διατήρησιν. Τὸ μικρόν της κεφάλαιον ἐξωδεύθη καταρχὰς ὅλον εἰς τὰ ἔπιπλα καὶ ἄλλα πράγματα διὰ τὴν κατοικίαν της χρειώδη· ὅθεν, μετ' ὀλίγον ἀφοῦ ἐμβῆκεν εἰς αὐτὴν, ἔγινε σκηνὴ ἐνδείας καὶ κακοπαθείας. Εἰς οὐδένα πλὴν εἰς τὴν δυστυχῆ ἐγκάτοικον, καὶ μερικῶς εἰς τὴν γραῖαν ἡ ὁποία ἔφερεν εἰς αὐτὴν τὰ πρὸς ζωὴν ἀναγκαῖα, ἦσαν ἐγνωσμέναι τῆς κατοικίας ἐκείνης αἱ κρύφιαι ταλαιπωρίαι. Μ' ὅλα ταῦτα, ποτὲ δὲν ἐγόγγυζεν ἡ πραεῖα κόρη, ἂν καὶ πολλὰς ἡμέρας ἐπέρνα χωρὶς σχεδὸν τίποτε νὰ γευθῇ, καὶ μολονότι ποτὲ δὲν ἠξιόνετο εἰμὴ τῆς χειροτέρας τροφῆς, καὶ αὐτῆς κατ' ἐλαχίστην ποσότητα. Τέλος πάντων ἠναγκάσθη νὰ γράψῃ πρὸς τὸν πατέρα της, ὁ ὁποῖος ἔζη ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀνέσεως καὶ τῆς ἀφθονίας, πλούτῃ χαιρόμενος, τὰ ὁποῖα,—ἂν πρέπῃ νὰ κρίνῃ τις ἐκ τοῦ ταχέος τρόπου καθ' ὃν ἀπεκτήθησαν,—πιθανὸν ὅτι κατὰ μέρος ἔλαβε παρὰ τῆς μητρός της. Τοῦτο ἔπρεπε νὰ ἰσχυροποιήσῃ τὰ αἰτήματα τῆς κόρης, ἀκόμη καὶ ἂν ὁ πατὴρ δὲν ἔκρινε χρέος ἐξ ἰδίων του νὰ φροντίσῃ ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας τοῦ τέκνου του. Ἀλλ' οὐδ' ἀπάντησιν ἔκαμεν εἰς τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, οὐδ' εἰς τὰς μετέπειτα σταλθείσας δύο ἢ τρεῖς ἄλλας.

Τὰ πάντα ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ἐχειροτέρευον ὡς πρὸς τὸ ὑποκείμενον τῆς διηγήσεώς μας· εἰς δὲ τὰ λοιπὰ δεινὰ προσετέθη καὶ ὑγεία παρακμάζουσα. Δύναταί τις νὰ φανταθῇ θέαμα λυπηρότερον παρὰ τὴν πτωχὴν ταύτην νεάνιδα, καθημένην ὁλομόναχον εἰς τὸν ἀτάραχον οἰκόν της, χωρὶς φίλους, καὶ σχεδὸν χωρὶς τροφὴν, ἐν τῷ μέσῳ πλουσίας καὶ πολυανθρώπου πόλεως, καθῶραν τηκομένην ὑπὸ τὸ βάρος τῆς ἐνδείας καὶ τῆς ἀσθενείας, καὶ εἰς μάτην πάντοτε προσέχουσαν ὥστε ν' ἀκούσῃ τὸ βῆμα τινὸς φέροντος εἰς αὐτὴν προσωρινὸν ἔργον καὶ προσωρινὴν ἀνακούφισιν; Πολλάκις μὲν ἤκουε βήματα ἐπὶ τῆς κλίμακος, ἀλλ' ὅλα ἐπέρνων εἰς εὐτυχεστέραν τινὰ γείτονα, ἥτις εἶχε φίλους μεθ' ὧν νὰ συνομιλῇ, καὶ παρ' ὧν νὰ λαμβάνῃ βοήθειαν. Μίαν τῶν ἡμερῶν, ἐνῷ ἤδη ἔμελλε νὰ πέσῃ εἰς ἐσχάτην ἀπελπισίαν, λεπτὸν μὴ ἔχουσα, μήτε κομμάτιον ἄρτου, τὴν ἐπεσκέφθη δέσποινά τις, καὶ εἶπέ τι περὶ ἐργοχείρου. Ἀλλ' αὕτη ἦτον ἡ κατ' ἐπίδειξιν μόνον αἰτία τῆς ἐπισκέψεως. Μετ' ὀλίγα λεπτὰ ἡ δέσποινα ἐφανερώθη ὡς μητρυιὰ οὖσα τῆς κυρίας Γαλλείου, ἢ τοὐλάχιστον ὡς ἡ παροῦσα σύζυγος τοῦ πατρός της. Κατὰ περίστασιν εἶδε μίαν ἐκ τῶν ἐπιστολῶν, τὰς ὁποίας ἡ ταλαίπωρος κόρη εἶχε πέμψειν εἰς τὸν πατέρα της· καὶ οὖσα γυνὴ καλῆς διαθέσεως, ὠφελήθη ἀπὸ ἐπίσκεψιν εἴς τινας τῶν ἐν Λονδίνῳ φίλων της, ὥστε νὰ ἴδῃ καὶ τὴν κυρίαν Γαλλείου. Τὸ ἰσχνὸν δὲ καὶ κάτωχρον φαινόμενον ταύτης ἐκίνησεν εἰς δάκρυα τὴν ἐπισκεπτομένην· ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν ὁ ἀνήρ της ἦτο δεσπότης μᾶλλον παρὰ σύζυγος, καὶ τόσον ἐστενοχώρει αὐτὴν κατὰ τὸ χρηματικὸν, ὥστε ὀλίγον ἐκτὸς τῆς συμπαθείας της εἶχε νὰ δώσῃ. Προσέφερεν ὅμως εἰς τὴν νεάνιδα τὸ κατὰ δύναμιν, καὶ εἶπεν ὅτι ἐνόσῳ ἔζη ἤθελεν εἶσθαι φίλη της. Ἀλλὰ δὲν ἐχρειάσθη πολὺν χρόνον τὴν ἐπίγειον φιλίαν. Ὑπομονητικὴ ἔτι καὶ παράπονον μὴ προφέρουσα, ἐμαραίνετο βαθμηδὸν ἡ

πτωχὴ κόρη. Πρὸς τὰ τέλη τῶν ἡμερῶν της ἔμαθον τὰ περὶ αὐτὴν δύο ἢ τρεῖς, οἵτινες φιλανθρώπως τὴν ἐπεριποιήθησαν. Ἀλλ' ἡ βοήθειά των ὀλίγον πλέον ἐχρησίμευσεν. Ἀπέθανε, καὶ οἱ ἰδόντες αὐτὴν ἦσαν γνώμης ὅτι ἡ ἔνδεια τὴν ἐθανάτωσε. Παρηγορίαν εἰς τὰς στιγμὰς τοῦ θανάτου, ὡς καὶ κατὰ τὸ διάστημα τοῦ βίου, εἶχε τὴν θρησκείαν, καὶ τὴν πεποίθησιν ἥτις προέρχεται ἀπὸ ἀθωότητα καρδίας καὶ ζωῆς.

Πόσαι γυναῖκες, εἰς τὰς μεγαλοπόλεις μάλιστα, διάγουσι τὴν αὐτὴν ταύτην ἀθλίαν ζωήν, καὶ ἀποθνήσκουσι τὸν αὐτὸν τοῦτον ἐλεεινὸν καὶ ἄδικον θάνατον! Συμβαίνει ὄχι σπανίως, πατρὸς ἢ ἀδελφοῦ ἀποθανόντος, ν' ἀπομείνῃ γυνή τις ἔρημος καὶ πτωχή. Προσφεύγει δὲ εἰς τὴν βελόνην της, καὶ ἂν διὰ τοῦ μέσου τούτου ἀποτύχῃ νὰ πορίζεται τὰ ἀναγκαῖα, τί ἄλλο παρὰ ἔνδειαν ἔχει νὰ περιμένῃ; Τὸ πρᾶγμα τοὐλάχιστον τοιοῦτον ἀκολουθεῖ, ὡς τὰ τῶν γυναικῶν εἶναι τὴν σήμερον διατεταγμένα. Ἀλλὰ μὴ σκοπεύοντες ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ ἐρευνήσωμεν ἂν ἐπιδέχεται θεραπείαν τὸ δεινὸν τοῦτο, καὶ ὁπόσην, μεταβαίνομεν εἰς τὴν διήγησιν ἄλλου ἀνεκδότου, τὸ ὁποῖον μᾶς ἐνθυμίζει ἡ μικρὰ μὲ τὸ προηγούμενον ὁμοιότης του, ἂν καὶ τὸ τέλος ἦτο διάφορον, ἢ μᾶλλον ἐκ διαμέτρου ἐναντίον.

Ἡ Παυλίνα de Meulan, νεᾶνις ἐκ χρησίμου οἰκογενείας εἰς τοὺς Παρισίους, ἔμεινεν ὀρφανὴ ἀπὸ τοὺς φίλους οἵτινες τὴν ἀνέθρεψαν, καὶ ἠναγκάσθη νὰ ζητήσῃ πόρον ζωῆς αὐτὴ δι' ἑαυτήν. Ἱκανῶς δ' οὖσα πεπαιδευμένη, καὶ κλίσιν ἔχουσα εἰς τὴν φιλολογίαν, ἐπροσπάθησε νὰ κερδαίνῃ τὸν ἐπιούσιον ἄρτον διὰ τοῦ καλάμου της. Ἔστελλε λοιπὸν διηγημάτια καὶ ἄλλας διατριβὰς εἰς διαφόρους ἐφημερίδας, ἀλλ' ὅλα τὰ ἄρθρα της ἦσαν πολὺ διεξοδικὰ ἢ πολὺ σύντομα, πολὺ σοβαρὰ ἢ πολὺ ἐλαφρὰ,—εἰς ἕνα λόγον, τοιαῦτα ὁποῖα οἱ ἐκδόται δὲν ἔκρινον ἄξια καταχωρήσεως. Ἂν ἡ Παυλίνα δὲν εἶχε σπάνιον δραστηριότητα, ὡς καὶ σπάνιον ἱκανότητα, ἤθελεν ἐγκαταλείψειν τὸν ἀκανθώδη δρόμον τὸν εἰς φιλολογικὴν φήμην ἄγοντα. Πολλάκις, εἰς τὸν μονήρη θάλαμόν της, ἔρριπτε τὸ κονδύλιον ἀπηλπισμένη καὶ ἀπηυδημένη· ἀλλ' ἡ δυσκολία τοῦ νὰ εὕρῃ ἄλλον πόρον ζωῆς ἔκαμνεν αὐτὴν πάντοτε νὰ τὸ ἀναλαμβάνῃ, μὲ σταθερωτέραν ἀπόφασιν. Ἐπὶ τέλους, μικρά τις ἐπιτυχία ἀντήμειψε τοὺς ἀγῶνάς της. Αἱ διατριβαί της ἐνεκρίθησαν ἀπὸ τοὺς ἐκδότας περιοδικοῦ τινος φύλλου ὀνομαζομένου Publiciste, καὶ κατὰ συνέπειαν τακτικῶς ἤρχισε νὰ συνεισφέρῃ εἰς τὰς σελίδας αὐτοῦ, πληρονομένη διὰ τοὺς κόπους της εἰς τρόπον, ὥστε μετ' ἀνέσεως νὰ διατηρῆται. Ἀπέκτησε μάλιστα καί τινα φήμην, καὶ προσεκαλεῖτο ἐνίοτε εἰς τὰς συνήθεις ἐν Παρισίοις ἑσπερινὰς συναναστροφὰς τῶν λογίων. Εἰς τοῦ κυρίου Σουάρδου ἐξαιρέτως, ἀνδρὸς ἐπισήμου εἰς τὸν φιλολογικὸν κόσμον, ἐγνωρίσθη ἡ Παυλίνα καὶ συνανεστρέφετο μὲ πολλοὺς λογίους καὶ λογίας τῆς Γαλλικῆς μητροπόλεως.

Τοιουτοτρόπως ἐξηκολούθουν τὰ κατὰ τὴν Παυλίναν, ἐωσοῦ, ἀρρωστήσασα, δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ πέμπῃ τὰς συνήθεις διατριβὰς εἰς τὸ περιοδικόν· ἑπομένως δὲ, τοῦ πόρου αὐτοῦ λείψαντος, ἔνδεια ἤρχισε ν' ἀπειλῇ τὴν κλινήρη ἀσθενῆ μας. Ἀλλὰ τὴν στιγμὴν ταύτην, φιλάνθρωπος βοηθὸς συνέδραμεν ἀπροσδοκήτως εἰς διασκέδασιν τῶν φόβων, οἱ ὁποῖοι τὴν ἐτάραττον. Μίαν πρωΐαν, ἐνῷ λυπηρῶς ἐσκέπτετο περὶ τῶν καθ' ἑαυτὴν, ἔλαβε φάκελλον, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνοιχθέντα εὑρῆκε διατριβὴν γεγραμμένην κατὰ τὸν ἴδιον αὐτῆς τρόπον διὰ τὸ περιοδικόν. Μετ' αὐτοῦ δ' ἔλαβε καὶ γραμμάτιον, διαλαμβάνον ὅτι ὁ συγγραφεὺς ἐσκόπευε νὰ τὴν στέλλῃ ὁμοίαν διατριβὴν ἐκ τακτικῶν διαλειμμάτων, μὲ τὴν ἐλπίδα, ὡς ἔλεγεν, ὅτι ἤθελον δέχεσθαι αὐτὰς οἱ ἐκδόται ἀντὶ τῶν ἰδικῶν της, ἐωσοῦ νὰ γένῃ ἀρκετὰ καλὰ ὥστε νὰ συγγράφῃ πάλιν ἡ ἰδία. Τὸ χειρόγραφον τῆς ἐπιστολῆς καὶ διατριβῆς ἦτον ἄγνωστον εἰς τὴν Παυλίναν, καὶ ποσῶς δὲν ἠμπόρει νὰ μαντεύσῃ ποῖος ἦτον ὁ συγγραφεύς των. Κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν ὅμως ἄρθρα κατάλληλα ἐπέμποντο τακτικῶς, ἀντὶ τῶν ὁποίων ἡ ἀσθενὴς ἐλάμβανε παρὰ τῶν ἐκδοτῶν τοῦ Publiciste τὴν αὐτὴν, ὡς καὶ ἀντὶ τῶν ἰδικῶν της, χρηματικὴν ἀμοιβήν. Διὰ τῆς συνδρομῆς δὲ ταύτης, ὅλα τὰ ἀναγκαῖα προμηθευομένη, καὶ πνευματικὴν ἡσυχίαν εὑροῦσα, ἀνέλαβεν ἐπὶ τέλους τὴν ὑγείαν της.

Τῆς Παυλίνης ὁ ἀνταποκριτὴς ἔπαυσε τοὺς κόπους του, ὅτε ἠδυνήθη ἐκείνη νὰ ἀναλάβῃ τοὺς ἰδικούς της. Ἐμπορεῖ δ' ἕκαστος νὰ φανταστῇ πόσον ἐπόθει νὰ γνωρίσῃ καὶ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν εὐεργέτην της. Καὶ τῷ ὄντι δὲν ἔμεινε πολὺν χρόνον εἰς τὸ σκότος. Ὠχρός τις καὶ λεπτὸς νέος, μὲ γλυκὺ καὶ ἐκφραστικὸν πρόσωπον, τὴν ἐπεσκέφθη, καὶ μετριοφρόνως ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν ὡς τὸν ἄγνωστον βοηθόν της. Πάραυτα ἀνεγνωρίσθη παρὰ τῆς Παυλίνης ὡς λόγιος τὸν ὁποῖον εἶχεν ἰδεῖν εἰς τοῦ κυρίου Σουάρδου, καὶ λόγιος μάλιστα ἐκ τῶν ἐμπνεόντων τὰς χρηστοτέρας ἐλπίδας περὶ τοῦ μέλλοντος. Καὶ αὐτὸς παρομοίως τὴν εἶχεν ἰδεῖν ἐκεῖ· παρεκινήθη δὲ ὄχι ἁπλῶς ἀπὸ κοινὰ αἰσθήματα νὰ πράξῃ ὡς ἐδιηγήθημεν. Μετὰ τὴν πρώτην συνέντευξιν ἔβλεπον ἀλλήλους συνεχῶς, καὶ ἡ Παυλίνα ταχέως ἤρχισε ν' ἀνταποδίδῃ τὸ ἐρωτικὸν αἴσθημα τοῦ εὐεργέτου της. Ἑπομένως, ἐνυμφεύθησαν· μέχρι δὲ τῆς σήμερον συζῶσιν εὐδαίμονες· καὶ ἐνῷ ὁ σύζυγος πληροῖ μίαν τῶν ὑψίστων θέσεων εἰς τὴν γερουσίαν καὶ φιλολογίαν τῆς πατρίδος του, ἡ γυνὴ, ὄχι ἀσήμαντον κατέχουσα τόπον εἰς τὸ βασίλειον τῶν γραμμάτων, εἶναι συγχρόνως μία τῶν ἐπισημοτέρων οἰκοδεσποινῶν τῆς Γαλλίας. Ἀναγνῶστα, τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ὑποκείμενα εἶναι ὁ Κύριος καὶ ἡ Κυρία Γουϊζότ! Ταύτης αἱ περὶ Ἀνατροφῆς Ἐπιστολαὶ καὶ ἄλλα συγγράμματα δεικνύουν ὅτι εἶναι ἀξία σύντροφος πολιτικοῦ καὶ ἱστορικοῦ τόσον ἐπισήμου, ὅσον ὁ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν γραμματεὺς τῆς Γαλλίας κύριος Γουϊζότ.